

Lakiosasto

4.7.2003

Työeläkelaitoksille

YKSITYISEN ALAN ELÄKEUUDISTUSTA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ ON VAHVISTETTU

1 ELÄKELAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMINEN

Yksityisen alan eläkeuudistusta koskeva lainsäädäntö on vahvistettu. Lait tulevat voimaan 1.1.2005.

Asiaa koskevasta hallituksen esityksestä (HE 242/2002 vp) on kerrottu yleiskirjeessä A 38/2002.

Eduskuntakäsittelyssä lakiehdotuksiin tehtiin joitakin muutoksia. Osa muutoksista on lakitekniisiä ja osa kielellisiä täsmennyksiä. Alla on kerrottu asiasisältöön vaikuttaneista keskeisimmistä muutoksista.

Vahvistetut lakitekstit (634/2003 – 644/2003) ovat yleiskirjeen liitteenä.

Eläkeuudistusta koskevat soveltamisohjeet lähetetään Eläketurvakeskuksesta myöhemmin.

2 LAKI TYÖNTEKIJÄIN ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA

2.1 Lykätty vanhuuseläke

Lakiin lisättiin säännös siitä, että vanhuuseläke myönnetään lykättynä 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen siten korotettuna kuin 5 a §:n 1 momentissa säädetään. Lisäyksellä selkiytettiin, mitä eläkeoikeuden kannalta merkitsee, että henkilö jatkaa työskentelyä vielä täytettyään 68 vuotta. (4 §:n 2 mom.)

2.2 Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen takautuvasti

Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta on mahdollista pätevistä syistä. (4 §:n 6 mom.)

Lakiosasto

4.7.2003

2.3

Palkkakerroin ja työeläkeindeksi

Lakiin lisättiin palkkakertoimessa huomioon otettavien palkka- ja hintatason muutosten kriteerit. Palkkakertoimessa otetaan huomioon keskimääräiset palkka- ja kuluttajahintatason vuotuiset muutokset. Palkkakerroin määräytyy edellisen kalenterivuoden 3. vuosineljänneksen palkka- ja hintatasotietojen mukaan. Palkkakerrointa määrättäessä palkkatason muutoksesta vähennetään työntekijäin eläkemaksuprosentin edeltävän kalenterivuoden alun muutosta vastaava määrä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa palkkakertoimen asetuksella kullekin kalenterivuodelle viimeistään kaksi kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jolloin sitä sovelletaan. (7 b §)

Myös työeläkeindeksiä koskevaa säännöstä selkiytettiin. Työeläkeindeksin vahvistamisessa otetaan huomioon palkka- ja hintatason muutokset vastaavalla tavalla kuin palkkakerrointa vahvistettaessa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa työeläkeindeksiluvun samoin kuin palkkakertoimen. (9 §)

2.4

Perhe-eläkkeen kertakorotus

Lakiin lisättiin säännös perhe-eläkkeeseen tehtävästä kertakorotuksesta.

Jos edunjättäjä oli kuolleessaan työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella, perhe-eläkkeen perusteena olevaan eläkkeeseen lisätään korotus, jonka edunjättäjä olisi saanut, jos kuolintapausta ei olisi sattunut ja eläke olisi jatkunut yhteensä viisi kalenterivuotta. Lisäys tehdään siinä vaiheessa, kun edunjättäjä olisi itsekin sen saanut.

Jos edunjättäjä ei vielä ollut eläkkeellä, hänelle lasketaan perhe-eläkkeen perusteeksi sellainen työkyvyttömyyseläke, jonka hän olisi saanut, jos olisi tullut kuolinhetkellä työkyvyttömäksi. Näin laskettuun perhe-eläkkeen perusteena olevaan työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus, jonka edunjättäjä olisi saanut eläkkeen jatkuttua viisi täyttä kalenterivuotta. Lisäys tehdään siitä ajankohdasta, josta edunjättäjä olisi sen itsekin saanut, jos hän olisi tullut kuolinpäivänään työkyvyttömäksi. (7 g §:n 2 mom.)

Yllä mainitusta muutoksesta johtuen perhe-eläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös edunjättäjän eläkkeeseen tehty kertakorotus. (7 i §)

Lakiosasto

4.7.2003

2.5

Voimaantulosäännökset

Eduskuntakäsittelyssä selvennettiin myös lisäeläketurvaa koskevia voimaantulosäännöksiä.

Voimaantulosäännöksiin lisättiin säännös siitä, että eläkekassan päätäessä sääntöjensä muuttamisesta tämän lain mukaisiksi, päätös tehdään vakuutuskassalain 52 §:n ja eläkekassan sääntöjen estämättä yksinkertaisella äänen enemmistöllä. (Voimaantulosäännöksen 22 mom.)

3

LAKI VALTION VAROISTA SUORITETTAVASTA ELÄKKEEN KORVAAMISESTA ALLE KOLMIVUOTIAAN LAPSEN HOIDON TAI OPISKELUN AJALTA

3.1

Lapsen hoidon ajalta karttuva eläke

Oikeus etuuteen on vanhemmalla, joka alle kolmevuotiaan lapsensa hoitamisen vuoksi on estynyt tekemästä ansiotyötä ja saa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaista tukea. Tarkemmat säännökset etuuden saamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. (2 §)

3.2

Opiskeluajalta karttuva eläke

Oikeus opiskeluajalta karttuvaan etuuteen on ainoastaan loppuun saatettujen korkeakoulu- tai ammattiopintojen perusteella. Oikeus koskee lisäksi vain aikaa, jolta opiskelija saa opintotukilain mukaista opintotukea. (3 §)

3.3

Ilmoitusvelvollisuus

Lakiin lisättiin säännös lapsen vanhemman sekä oppilaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja edellä kerrottujen etuuksien saamisen edellytyksistä.

Lapsen vanhemman on etuuden määrittämistä varten ilmoitettava kotihoidon tukea koskevassa hakemuksessaan Kansaneläkelaitokselle, onko hän estynyt tekemästä ansiotyötä alle kolmevuotiaan lapsen hoidon vuoksi. Lisäksi hakijan on eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen pyynnöstä esitettävä selvitys siitä, että hän täyttää etuuden saamisen edellytykset. (6 §:n 1 mom.)

Lakiosasto

4.7.2003

Oppilaitoksen on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle lain 3 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen suorittamisesta, siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. (6 §:n 2 mom.)

Myös Kansaneläkelaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa Eläketurvakeskukselle etuusasian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (6 §:n 3 mom.)

3.4

Päätös lapsen hoidon ja opiskelun ajalta karttuvien eläkkeiden saamisen edellytyksistä

Eläketurvakeskus antaa hakijan pyynnöstä työntekijäin eläkelain 10 a §:ssä tarkoitetulla tavalla päätöksen siitä, täytyvätkö hänen osaltaan etuuden saamisen edellytykset. (7 §)

4

EDUSKUNNAN LAUSUMAT

Eduskunta hyväksyi seuraavat viisi lausumaa:

1. Eduskunta edellyttää, että työeläkeuudistuksen jatkovaiheessa selvitetään mahdollisuudet saattaa työttömyysturvan peruspäivärahaa saavat ansioeläkkeeseen oikeuttavan karttuman piiriin.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kansaneläkkeen tason jälkeenjääneisyyden korjaamiseksi.
3. Eduskunta edellyttää, että työeläkeuudistuksen jatkovaiheessa hallitus uudelleen arvioi kansaneläkejärjestelmän uudistamistarpeet, erityisesti vanhuuseläkeikää ja varhennusvähennystä koskevilta osilta, jotta pientä työ- ja yrittäjäeläkettä saavilla olisi yhdenvertainen mahdollisuus jäädä eläkkeelle joustavasti 63 vuoden iästä alkaen nyt hyväksyttävien eläkelakien mukaisesti.
4. Eduskunta edellyttää, että työeläkeuudistuksen jatkovaiheessa selvitetään miten valtionvaroista suoritettavaa eläkkeen korvaamista lapsen hoidon ajalta voitaisiin laajentaa oikeudenmukaisella tavalla ottaen erityisesti huomioon lisääntyvät mahdollisuudet työn ja lastenhoidon erilaiseen yhdistämiseen ja epätyypillisten työsuhteiden lisääntyminen. Eduskunta edellyttää, että muutosesitykset tehdään vielä ennen nyt hyväksyttävien lakien voimaantuloa.
5. Eduskunta edellyttää, että työeläkeuudistuksen jatkovaiheessa selvitetään mahdollisuudet laajentaa valtion varoista suoritettavaa eläkkeen korvaamista varusmies- ja siviilipalveluun osallistuville sekä niille, jotka ovat keskeyttäneet opintonsa sairauden johdosta.

Lakiosasto

4.7.2003

5
HALLITUKSEN ESITYS JA SÄÄDÖSTEKSTI

Vahvistetut säädöstekstit ovat yleiskirjeen liitteenä. Säädöstekstejä ja hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta puhelimitse numerosta 020 45005 tai sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä osoitteesta www.eduskunta.fi ja säädöstekstit osoitteesta www.finlex.fi.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Pia Wilkman

N:o 634

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 §:n 4 momentti, 4 e §, 4 f §:n 1 momentin 3 kohta, 6 b ja 6 c §, 7 §:n edellä oleva väliotsikko, 7 f §:n edellä oleva väliotsikko, 7 g §:n edellä oleva väliotsikko, 7 h §:n edellä oleva väliotsikko, 8 §:n 5, 7 ja 8 momentti sekä 11 §:n 6 ja 9 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 4 §:n 4 momentti laissa 639/1966, 4 e § laeissa 559/1993, 1482/1995, 1263/1999 ja 630/2002, 4 f §:n 1 momentin 3 kohta laissa 603/1986, 6 b § mainitussa laissa 559/1993 ja laeissa 1057/1997 sekä 1040/1998, 6 c §, 7 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 8 §:n 7 momentti mainitussa laissa 559/1993, 7 f §:n edellä oleva väliotsikko, 7 g §:n edellä oleva väliotsikko ja 7 h §:n edellä oleva väliotsikko laissa 1482/1995, 8 §:n 5 momentti laissa 991/1996 ja 8 §:n 8 momentti laissa 1495/1995 sekä 11 §:n 6 ja 9 momentti laissa 654/2000,

HE 242/2002
StVM 58/2002
EV 298/2002

muutetaan 1 §:n 1 ja 4 momentti, 1 a §:n 1 momentti, 1 c §:n 5 momentti, 2 ja 3 a §, 4 §:n 1, 2 ja 6 momentti, 4 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 kohta, 3 momentti, 4 momentin 2 kohta, 10 ja 11 momentti, 4 f §:n 1 momentin johdantokappale, 4 ja 7 kohta sekä 3 momentti, 4 g §:n 2 momentti, 4 h §:n 1 momentin 2 kohta, 5, 5 a ja 5 b §, 5 c §:n 3 momentti, 6, 6 a, 7, 7 a—7 h §, 8 §:n 1—3 momentti ja 4 momentin johdantokappale sekä 10 momentti, 8 c §:n 3 momentti, 8 d §:n 1 momentti, 9 §, 11 §:n 2, 3 ja 8 momentti, 12 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 12 b §:n 1 ja 2 momentti, 12 c §:n 1 momentti, 19 b §:n 5 momentti ja 19 e §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti laissa 593/1978 sekä mainituissa laeissa 559/1993 ja 1057/1997, 1 §:n 4 momentti mainituissa laissa 1057/1997, 1 a §:n 1 momentti laissa 454/1974, 1 c §:n 5 momentti, 4 §:n 6 momentti, 4 g §:n 2 momentti, 7, 7 a, 7 b, 7 d, 7 e ja 7 g §, 8 §:n 1 momentti, 8 d §:n 1 momentti, 9 § sekä 19 e §:n 1 momentti mainituissa laissa 1482/1995, 2 § laissa 147/2002, 3 a § laissa 390/1995 ja mainituissa laissa 1482/1995, 4 §:n 1 momentti, 4 f §:n 1 momentin 4 ja 7 kohta mainituissa laissa 603/1986, 4 §:n 2 momentti, 4 c §:n 3, 10 ja 11 momentti sekä 5 a § mainituissa laissa 1263/1999, 4 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 kohta sekä 4 momentin 2 kohta laissa 50/1985, 4 f §:n 1 momentin johdantokappale, 6 §, 8 §:n 3 ja 10 momentti, 8 c §:n 3 momentti sekä 12 b §:n 2 momentti mainituissa laissa 559/1993, 4 f §:n 3 momentti laissa 221/1998, 4 h §:n 1 momentin 2 kohta laissa 188/2003, 5 § osaksi mainituissa laeissa 1482/1995, 1057/1997, 221/1998 ja 630/2002, 5 b § mainituissa laeissa 559/1993, 1482/1995 ja 188/2003, 5 c §:n 3 momentti laissa 605/1989, 6 a § mainituissa laeissa 559/1993 ja 1040/1998 sekä laissa 1544/1993, 7 c § mainituissa laissa 1482/1995 ja laissa 79/2001, 7 f § mainituissa laissa 1482/1995 sekä laeissa 1167/1996 ja 1279/2000, 7 h § mainituissa laeissa 1482/1995 ja 1263/1999, 8 §:n 2 momentti laissa 1495/1995, 11 §:n 2 ja 3 momentti laissa 459/1986, 11 §:n 8 momentti mainituissa laissa 654/2000, 12 §:n 1 momentin 1 kohta mainituissa laissa 639/1966, 12 §:n 1 momentin 2 kohta mainituissa laissa 630/2002, 12 b §:n 1 momentti laissa 979/1993, 12 c §:n 1 momentti laissa 1302/2002 sekä 19 b §:n 5 momentti laissa 1331/1999, ja

lisätään 7 c ja 12 §:n edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 7 i § seuraavasti:

1 §

Työnantaja on velvollinen järjestämään ja kustantamaan tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan jokaiselle työntekijälleen, jonka työsuhde on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään kuukauden. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan kustantamiseen siten kuin 12 b §:ssä säädetään. Laki ei kuitenkaan koske työsuhdetta:

1) ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 18 vuotta;

2) sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta;

3) jossa työansio asetuksella tarkemmin säädetyllä tavalla alittaa 15,14 euroa kuukaudessa;

4) jonka perusteella työntekijällä on oikeus eläkkeeseen muun lain tai asetuksen nojalla tai jossa työntekijään sovelletaan merimieseläkelain (72/1956) 1 §:n 4 momentin 3 kohdan säännöstä; tai

5) jonka perusteella työntekijällä on oikeus eläkkeeseen kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan tai uskonnollisen yhdyskunnan työntekijöitä koskevan eläkesäännön mukaan, jonka työntekijälle määräämä täysi eläke vastaa vähintään tässä laissa säädettyjen perusteiden mukaista eläketurvaa.

Kun eläkkeen perusteena olevia työansioita tarkistetaan 7 b §:ssä tarkoitetulla tavalla, muuttuu 1 momentin 3 kohdassa säädetty rajamäärä vastaavasti.

1 a §

Jos työntekijä sellaisessa työsuhhteessa, johon perustuva eläketurva määräytyy eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (382/1969) mukaan, tekee myös työtä, josta suoritettavaa korvausta ei oteta huomioon

mainitun lain mukaista eläkettä määrättäessä, työnantajan on sen estämättä, mitä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään, järjestettävä ja kustannettava työntekijälle tämän lain mukainen eläketurva, mikäli työsuhde muutoin täyttää 1 §:ssä säädetyt edellytykset.

1 c §

Siltä osin kuin ulkomaantyö on vakuutettu vapaaehtoisesti, työntekijän katsotaan työskentelevän uudessa työsuhteessa. Samoin menettellään, jos eläkkeen perusteena oleva työansio on määrätty 4 momenttia soveltaen.

2 §

Jos työntekijän työansio on työsuhteen vielä jatkuessa vähintään kuutena viimeksi kuluneena kalenterikuukautena kunakin ollut 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittua rajamäärää pienempi, työnantaja voi ilmoittaa tämän lain alaisen työsuhteen työansiot taitelijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijöiden eläkelain (662/1985) piiriin, kuitenkin aikaisintaan seitsemännen kalenterikuukauden alusta.

3 a §

Tämän lain mukaisen eläketurvan laskennalliset perusteet ja vakuutuksen ehdot hyväksyy sosiaali- ja terveysministeriö. Niihin ei ilman erityistä syytä saa hyväksyä eroja, jotka vaikeuttavat eläkelaitosten tämän lain mukaisten yhteisten asioiden hoitamista. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisestä syystä hyväksyä myös ehdot, jotka eivät jonkin tai joidenkin etujen osalta täytä tämän lain mukaisia vähimmäisvaatimuksia, jos ehtojen mukaisen eläketurvan kokonaisuutena voidaan katsoa raha-arvoltaan vastaavan ainakin sanottua vähimmäisturvaa. Eläkkeen määrää ei kuitenkaan voida hyväksyä pienemmäksi kuin jäljempänä 5 §:ssä säädetään.

Jos työntekijällä on oikeus saada eläkettä kahden tai useamman työsuhteen perusteella, hänen oikeutensa eläkkeeseen määräytyy

kunkin työsuhteen osalta viimeiseen työsuhteeseen liittyvien ehtojen mukaisesti. Mikäli eläketurvan pääoma-arvo tällöin huomattavasti muuttuisi, muutetaan sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, eläkkeen määrä siten, että alkuperäinen pääoma-arvo säilyy. Jos kuitenkin työntekijä siirtyy merimieseläkelain mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, tämän lain mukainen eläke myönnetään vanhuuseläkkeenä merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä siten kuin siitä tarkemmin määrätään työeläkelakien mukaista vähimmäisturvaa vastaavan vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa.

Mitä 1 momentin toisessa virkkeessä säädetään, sovelletaan myös 12 ja 12 a §:ssä tarkoitettuihin perusteisiin.

4 §

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63 ja 68 vuoden iän täyttämisen välisenä aikana. Työntekijällä on oikeus myös työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaläkkeeseen ja hänen omaisillaan perhe-eläkkeeseen siten kuin tässä laissa säädetään.

Vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. Jos eläkettä on haettu kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, eläke myönnetään kuitenkin työsuhteen päättymistä lähinnä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vanhuuseläke myönnetään hakemuksesta varhennettuna aikaisintaan 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta siten vähennettynä kuin 5 a §:n 2 momentissa säädetään. Vanhuuseläke myönnetään lykättynä 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen siten korotettuna kuin 5 a §:n 1 momentissa säädetään. Varhennettuun ja lykättyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä tässä momentissa vanhuuseläkkeestä säädetään. Vanhuuseläkkeen aikaisista työansioista karttuneeseen eläkkeeseen on oikeus aikaisintaan 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, 63 vuoden ikään asti. Työkyvyttömyyseläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 7 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittuun eläkkeeseen on oikeus viimeksi mainitusta ajankohdasta edellyttäen, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle. Osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittuun eläkkeeseen on oikeus siitä ajankohdasta, jona osatyökyvyttömyyseläke muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi.

4 c §

Ennen vuotta 1950 syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä on oikeus saada työttömyyseläkettä 60 vuotta täytettyään siihen saakka, kunnes hän täyttää 63 vuotta edellyttäen, että:

2) hän esittää työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä ole enää oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaan; ja että

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka työntekijälle olisi myönnetty, jos hänellä eläketapahtumahetkellä olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Tulevan ajan eläkettä laskettaessa sovelletaan kuitenkin 6 a, 6 b, 7, 7 b ja 7 c §:ää sellaisena kuin mainitut lainkohdat ovat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004. Työttömyyseläkkeeseen ei kuitenkaan lisätä tulevan ajan eläkettä. Eläketapahtuman katsotaan sattuneen sinä päivänä, jona työntekijä täyttää kaikki 1 momentissa tarkoitettujen työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset.

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Työttömyyseläkettä ei kuitenkaan makseta:

2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään 500 euroa kuukaudessa; eikä

Työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi ei kuitenkaan sovelleta, mitä 7 h §:ssä säädetään. Jos työttömyyseläkettä määrättäessä on sovellettu 3 momentin toista virkettä, vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläke. Vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläke myös silloin, kun edellisessä virkkeessä tarkoitettu työttömyyseläke on 9 momentin nojalla muutettu työkyvyttömyyseläkkeeksi.

Jos työntekijä täyttää edellä tässä pykälässä säädetty edellytykset 62 vuotta täytettyään, hänelle myönnetään vanhuuseläke siten kuin 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

4 f §

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on osa-aikatyöhön siirtyneellä 58—67-vuotiaalla työntekijällä, edellyttäen että:

4) hänelle on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana karttunut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä viisi vuotta; ansioiden perusteella karttumisaikaa otetaan tällöin huomioon siten kuin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 4 §:n 4 momentissa säädetään;

7) hänen ansionsa on vähentynyt siten, että hänen 5 kohdassa tarkoitettua osa-aikatyöstä saamansa työansiot ovat vähintään 35 ja enintään 70 prosenttia 2 kohdassa tarkoitettujen ansiotöiden yhteenlasketuista vakiintuneista ansioista, kuitenkin vähintään 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn rahamäärän suuruinen; työajan vähentyminen ei kuitenkaan saa olennaisesti poiketa työansioissa tapahtuneesta vähennyksestä.

Vakiintuneena ansiona pidetään osa-aikaeläkettä määrättäessä sitä jäljempänä 7 c §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiota, jonka perusteella työntekijän työkyvyttömyyseläke laskettaisiin, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

4 g §

Osa-aikaeläke lakkautetaan, jos työntekijä ei enää täytä 4 f §:ssä säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osa-aikaeläkettä, katsotaan osa-aikaeläke työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen osasuorituksiksi. Jos työntekijä täytettyään 68 vuotta edelleen jatkaa osa-aikatyötä, muutetaan osa-aikaeläke, sen estämättä mitä muualla tässä laissa säädetään, saman suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työntekijän lopettaessa osa-aikatyön maksetaan vanhuuseläkkeen lykkääntynyt osa siten korotettuna kuin 5 a §:n 1 momentissa säädetään ja lisättynä 5 §:ssä tarkoitettulla määrällä.

4 h §

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos

2) työntekijän eläkkeeseen sisältyvän 7 c §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiot ovat vähintään 24 000 euroa, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana, jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään, että tulevan ajan ansiot ovat vähintään edellä mainitun rajamäärän suuruiset tai että eläkkeessä on otettu huomioon 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olevan lain mukainen tuleva aika.

5 §

Eläkettä karttuu vuodessa tämän lain alaisista kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista:

1) 1,5 prosenttia sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 53 vuotta, ja niistä eläkkeen perusteena olevista työansioista, jotka eläkkeensaaja on saanut täyden työkyvyttömyyseläkkeen tai vanhuuseläkkeen aikana sekä 6 a §:ssä tarkoitettua eläkkeen perusteesta;

2) 1,9 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 53 vuotta sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta;

3) 4,5 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, ei kuitenkaan, jos työntekijä saa tänä aikana eläkettä muuna kuin osa-aikaeläkkeenä.

Tulevan ajan eläke on 7 c §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiosta:

1) 1,5 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

2) 1,3 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin tuleva aika luetaan 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun väliseltä ajalta.

Ajalta, jolta työntekijä on saanut täyttää työkyvyttömyyseläkettä, eläkettä karttuu myös 7 c §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiosta:

1) 1,5 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

2) 1,3 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välinen aika.

Ajalta, jolta työntekijä on saanut osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkettä karttuu 3 momentissa mainittujen karttumisprosenttien mukaan 7 c §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansion puolesta määrästä.

Kun eläkekarttuma lasketaan kuukautta kohden, karttumisprosenttina käytetään 1/12 edellä 1—3 momentissa mainitusta määrästä.

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osa-aikatyöstä karttuu eläkettä siten kuin 1 momentissa säädetään.

Osa-aikaeläkettä saaneen työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään 1/8 prosenttia ja vanhuuseläkkeeseen 1/16 prosenttia jäljempänä säädetystä ansion alenemasta jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijä on saanut osa-aikaeläkettä. Tällöin eläkettä määrätessä ansion alenema on se 5 c §:n 1 momentin mukainen työansioden erotus, jonka perusteella työntekijän osa-aikaeläke on ensimmäisen kerran laskettu. Jos osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osa-aikatyöstä karttuvaan eläkkeeseen luetaan mukaan tulevan ajan eläke, tulevalta ajalta eläke lasketaan 2 momentin 2 kohdan mukaisesti myös edellä tarkoitettusta ansion alenemasta.

5 a §

Jos vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, korotetaan eläkettä 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy.

Jos vanhuuseläke myönnetään 4 §:n 2 momentin mukaisesti varhennettuna, eläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua. Vähennys lasketaan eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä.

Sen estämättä, mitä 4 §:n 2 momentissa ja edellä 2 momentissa säädetään, työntekijällä, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyys-turvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuoden iässä vähentämättömänä.

5 b §

Työkyvyttömyyseläke myönnetään joko täytenä eläkkeenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, jonka työkyvyn on 4 §:n 3 momentin mukaisesti arvioitu olevan ainakin vuoden ajan alentunut vähintään 3/5. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osatyökyvyttömyyseläkkeenä.

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruus määrätään 5 §:n 1—3 momentin mukaan. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä eläkkeestä.

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky muuttuu vähintään vuoden ajaksi siten, että muutoksella on 1 momentin mukaan vaikutusta eläkkeen suuruuteen, eläke tarkistetaan muutosta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jollei 4 d §:stä muuta johdu.

Jos eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta. Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos eläkkeensaaja on tilapäisesti ansiotyössä.

Työkyvyn muuttumista tai palautumista arvioitaessa taikka työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämistä harkittaessa otetaan huomioon työntekijän työansioissa tapahtuneet muutokset. Jos työansioita on vähintään 40 mutta enintään 60 prosenttia siitä keskiansiosta, jonka perusteella karttunut työkyvyttömyyseläke on määrätty, eläke tarkistetaan osatyökyvyttömyyseläkkeeksi. Jos työansioita on yli 60 prosenttia mainitusta keskiansiosta, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään.

Työkyvyttömyyseläke tarkistetaan, keskeytetään tai lakkautetaan eläkkeensaajan hakemuksesta tai eläkelaitoksen aloitteesta edellä 1 ja 3—5 momentissa säädetyn edellytyksin. Eläkettä ei kuitenkaan tarkisteta pitemmältä ajalta kuin eläkkeensaajan tarkistushakemusta tai eläkelaitoksen tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä lähinnä seuraavaa kalenterikuukautta edeltävän vuoden ajalta. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisaikankohdasta lukien.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, se voidaan maksaa kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta. Osatyökyvyttömyyseläke voidaan maksaa täytenä eläkkeenä 4 j §:ssä tarkoitetun kuntoutuksen ajalta.

5 c §

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia siitä eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien tai eläkesääntöjen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaan osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä. Jos työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun lain tai eläkesäännön mukaan ja tässä tarkoitettu rajaus vähentää osa-aikaeläkettä, vähennys tehdään näiden lakien ja sääntöjen kesken niiden mukaan ansaittujen eläkeoikeuksien suhteessa.

6 §

Eläkkeeseen oikeuttavat 1 §:n mukaan vaakuutetut työansiot, jotka työntekijä on ansainnut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä.

6 a §

Eläkkeeseen oikeuttavat myös seuraavat etuudet tai niiden perusteena olevat työ- ja ansiotulot:

1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena oleva sairausvakuutuslain (364/1963) mukainen työtulo siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle;

2) vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena oleva ansio;

3) työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena oleva ansio edellyttäen, että päivärahaa on saatu joko työttömyysturvalaissa tarkoitettuna palkan-saajana tai mainitun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yrittäjänä, siltä osin kuin päivärahaa on saatu ennen 63 vuoden iän täyttämistä;

4) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaisen ansiotuen perusteena oleva ansio;

5) työttömyysturvalain 10 luvussa tarkoitettun koulutuspäivärahan perusteena oleva ansio;

6) aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisen aikuiskoulutustuen perusteena oleva ansio;

7) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen taikka kuntoutusrahalain (611/1991) mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetyskorvauksen perusteena oleva työansio, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

8) sairauspäivärahan perusteena oleva sairausvakuutuslaissa tarkoitettu työtulo siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle;

9) tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetyskorvauksen perusteena oleva työansio siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle, jos työntekijälle ei makseta sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tämän ansionmenetyskorvauksen vuoksi.

Eläkkeen perusteena on 100 prosenttia 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen etuuden perusteena olevasta työtulosta, 75 prosenttia 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen etuuden perusteena olevasta ansiosta ja 65 prosenttia 4–9 kohdassa tarkoitettujen etuuden perusteena olevasta ansiosta tai työtulosta. Jos kuitenkin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, mainittuna perusteena on 500 euroa kuukaudessa.

Äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahakaudelta on oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen siten, että karttumaaika 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu aika mukaan lukien on yhteensä vähintään 12 kuukautta lasta kohden (*jatkokarttuma*). Jatkokarttuman perusteena on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen etuuden perusteena oleva työtulo. Jos kuitenkin mainittu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, mainittuna perusteena on 500 euroa kuukaudessa. Jatkokarttumaan on kuitenkin oikeus sillä vanhemmalla, joka on

saanut vanhempainrahaa pitemmän ajan, jos vanhemmat eivät muuta ilmoita.

7 §

Eläkettä laskettaessa työansio määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin veron ennakkoa pidätettäessä, kuitenkin niin, ettei työsuhteen päättyessä maksettavaa vuosiloman korvausta oteta huomioon.

Ulkomaantyöstä eläketurvaa järjestettäessä ja eläkettä laskettaessa työn vastikkeena pidetään sitä palkkaa, mitä vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava, tai palkkaa, jonka muutoin voidaan katsoa vastaavan sanottua työtä (*vakuutuspalkka*).

Jos työn korvaus on sovittu osaksi tai kokonaan hyvittävänä yleisöltä tulevilla palvelurahoilla tai vapaaehtoisilla lahjoilla, niistä saatua tuloa pidetään tässä pykälässä tarkoitettuna työansiona.

7 a §

Eläkettä laskettaessa kunkin vuoden työansioista vähennetään määrä, joka vastaa sanotulle vuodelle vahvistettua 12 b §:ssä tarkoitettua työntekijäin eläkemaksuprosenttia.

7 b §

Tässä laissa säädetyt ansiorajat ja rahamäärät sekä eläkettä laskettaessa kunkin vuoden ansio tarkistetaan kertoimella, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,8 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,2 (*palkkakerroin*). Palkkakertoimen perusteena käytetään keskimääräisiä palkka- ja kuluttajahintatason vuotuisia muutoksia edellisen kalenterivuoden kolmannella vuosineljänneksellä. Palkkakerrointa määrättäessä palkkatason muutoksesta vähennetään määrä, joka vastaa 12 b §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettujen työntekijäin eläkemaksuprosentin muutosta edeltävän kalenterivuoden alussa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella palkkakertoimen kullekin kalenterivuodelle viimeistään kaksi kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, josta sitä sovelletaan.

Tulevan ajan eläke

7 c §

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös aika työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta (*tuleva aika*). Edellytyksenä on kuitenkin, että työntekijällä on työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön mukaisia työansioita vähintään 12 000 euroa.

Tulevan ajan eläkkeen perusteena oleva työansio (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön mukaisten työansioiden perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkastelu-aika*). Jos työkyvyttömyys alkaa vuoden viimeisenä päivänä, tämä vuosi luetaan tarkastelu-aikaan. Tulevan ajan ansiota määrättäessä vuosittaiset ansiot tarkistetaan 7 b §:n mukaisesti. Tulevan ajan ansio on tarkastelu-aikana saatujen, näin tarkistettujen työansioiden summa jaettuna kuudellakymmenellä.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä siihen luetaan myös tarkastelu-aikaan kohdistuva 6 a §:ssä mainitun etuuden perusteena oleva ansio tai työtulo tarkistettuna palkkakertoimella.

Jos työntekijä on tarkastelu-aikana saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea, otetaan tulevan ajan ansiota määrättäessä työansiona huomioon 1 000 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta mainittua etuutta on suoritettu.

Jos tulevan ajan ansiota määrättäessä tarkastelu-aikana työntekijällä ei ole 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen ansioiden lisäksi 2 momentissa tarkoitettuja työansioita, työntekijällä ei ole oikeutta tulevan ajan eläkkeeseen.

Jos työntekijän työansiot ovat tarkastelu-aikana hänen vakiintunutta ansiotasoaan pienemmät alle kolmivuotiaan lapsen hoitamisen vuoksi ja tämän seikan johdosta hänen eläketurvansa olisi alentunut vähintään 20 prosenttia, käytetään sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työntekijän hake-

muksesta 7 c §:n 1 momentin mukaisena ansiona sitä työansiota, jota lapsenhoitoaika ei ole pienentänyt. Tällöin työansioita otetaan kuitenkin huomioon enintään viimeisellä kymmeneltä vuodelta.

7 d §

Sen estämättä, mitä 7 c §:n 2 momentissa säädetään, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot työkyvyttömyyden alkamista edeltävän kalenterikuukauden loppuun asti, jos

1) työntekijällä ei ole tarkasteluajana yhtenäkin vuonna sellaisia työansioita, jotka 7 c §:n 2, 3 ja 6 momentin mukaan otetaan huomioon tulevan ajan ansiota määrättäessä; tai

2) työntekijällä on 1 kohdassa tarkoitettuja työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna.

Jos työntekijä on tullut työkyvyttömäksi ennen sen kalenterivuoden päättymistä, jona hän täyttää 23 vuotta, tarkasteluajana on sen estämättä, mitä 7 c §:n 2 momentissa säädetään, 18 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alkamisen ja työkyvyttömyyden alkamista edeltävän kuukauden päättymisen välinen aika. Tällöin tulevan ajan ansio on tänä tarkasteluajana saatujen, 7 b §:n mukaan tarkistettujen työansioiden summa jaettuna samaan ajanjaksoon sisältyvien kuukausien lukumäärällä.

Tämän lain alainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus 7 c §:n 2, 3 ja 6 momentissa sekä edellä 1 momentissa määritellystä tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin mikä tämän lain alaisen työansioiden osuus on 8 §:n 4 momentin 1, 2 ja 10—13 kohdissa mainittujen lakien mukaisen ansioiden yhteismäärästä 7 c §:n 2 momentin mukaisena tarkasteluajana.

Eläketurvakeskus antaa eläkelaitoksille tarkemmat ohjeet 7 c ja 7 d §:n soveltamisesta.

7 e §

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin on suoritettava vanhuuden tai uuden työkyvyttömyyden perusteella

eläkettä, eläkkeeseen oikeuttavaksi lasketaan myös aika, jolta hänellä oli oikeus saada aikaisempaa eläkettä. Määrättäessä eläkettä tältä ajalta käytetään eläkettä laskettaessa perusteena aikaisemman eläkkeen tulevan ajan ansiota. Jos työntekijällä on oikeus tulevaan aikaan useamman kuin yhden 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain nojalla, eläkkeelläoloaika luetaan uuteen eläkkeeseen oikeuttavaksi vain yhden kerran.

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin on suoritettava eläkettä sellaisen uuden työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin aikaisemman eläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, tai jos eläke myönnetään saman sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi eläke, uusi eläke määrätään samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke.

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, eläke määrätään niillä perusteilla, joiden mukaan se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

7 f §

Jos työntekijällä on oikeus tulevaan aikaan 8 §:n 4 momentin 3—5 tai 7—9 kohdassa mainitun lain tai eläkesäännön perusteella, työntekijällä ei ole oikeutta tulevaan aikaan 7 c ja 7 d §:n mukaisesti.

Jos työntekijällä olisi ollut oikeus tulevan ajan eläkkeeseen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaan myös 1 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön alaisen työ- tai virkasuhteen kanssa rinnakkain jatkuneesta tämän lain alaisesta työsuhteesta, sovelletaan sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, 7 c §:n säännöksiä kuitenkin siten, että tulevan ajan ansiota laskettaessa ei oteta huomioon 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen eläkelain tai eläkesäännön alaisia ansioita.

7 g §

Työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustu-

kea korotetaan jäljempänä mainitulla kertomella sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkettä tai kuntoutustukea on maksettu yhteensä viideltä täydeltä kalenterivuodelta. Tämä kertakorotus lasketaan työntekijälle myönnetyn 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainittujen lakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa siten, että iän ollessa 24—26 vuotta, korotusprosentti on 21. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Iän ollessa yli 55 vuotta korotusta ei tehdä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kertakorotus ei sisältynyt edunjättäjän eläkkeeseen tai jos edunjättäjä ei ollut eläkkeellä kuollessaan, lisätään perhe-eläkkeeseen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen se kertakorotus, jonka edunjättäjä olisi saanut, jos työkyvyttömyyseläke olisi jatkunut 1 momentissa tarkoitettua ajan. Kertakorotus lisätään perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke tai kuntoutustuki olisi jatkunut yhteensä viisi täyttä kalenterivuotta.

7 h §

Eläketurva sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen vuoden 2009 jälkeen siten, että vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan työntekijän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos vanhuuseläke kuitenkin alkaa ennen 62 vuoden iän täyttämivuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Leskeneläke muunnetaan eläkesovitusta tehtäessä kyseiselle vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Elinaikakerrointa ei sovelleta 11 §:ssä tarkoitettuun vapaaehtoiseen lisäeläkkeeseen.

Kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 62 vuoden iässä tai sen jälkeen, eläke tarkistetaan työntekijän 62 vuoden iän täyttämivuodeksi vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ennen 62 vuoden iän täyttämivuotta, eläke tarkistetaan kuitenkin elinaikakertoimella, joka on vahvistettu sille vuodelle, jona eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Eläketurvakeskuksen esityksestä vuosittain 1 momentissa tarkoitettua elinaikakertoimen. Elinaikakerroin määrätään siten, että sillä muunnetun eläkkeen pääoma-arvo on kulloisenkin viiden viimeisen vuoden käytettävissä olevien Tilastokeskuksen kuolevuustilastojen perusteella laskettuna sama kuin muuntamattoman eläkkeen pääoma-arvo vuonna 2009 laskettuna vuosien 2003—2007 kuolevuustilastojen perusteella. Pääoma-arvoa laskettaessa käytetään kahden prosentin korkokantaa.

Eläketurvakeskus antaa eläkelaitoksille tarkemmat ohjeet elinaikakertoimen soveltamisesta.

7 i §

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, jota hän sai kuollessaan. Jos edunjättäjän saama eläke oli sellainen työttömyyseläke tai 4 c §:n 9 momentissa tarkoitettu työkyvyttömyyseläke, johon ei ollut lisätty 4 c §:n 3 momentissa tarkoitettua tulevan ajan eläkkeenosaa, tämä eläkkeenosaa lisätään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen. Niimikään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessa ansaitsema uusi eläke. Jollei edunjättäjä saanut ensimmäisessä virkkeessä mainittua eläkettä, edunjättäjän eläke lasketaan siten kuin se olisi laskettu, jos hän olisi kuolinpäivänään tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Leskeneläkkeen määrä on, jollei 5 momentista taikka 8 tai 8 c—8 f §:stä muuta johdu:

6/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski yksin tai leski ja yksi lapsi;

5/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski ja kaksi lasta;

3/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski ja kolme lasta; sekä

2/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos edunsaajina on leski ja neljä tai useampia lapsia.

Lapseneläkkeiden yhteismäärä on, jollei 8 §:stä muuta johdu:

4/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on yksi;

7/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on kaksi;

9/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on kolme; sekä

10/12 edunjättäjän eläkkeestä, jos lapsia on neljä tai useampia.

Lapseneläkkeiden yhteismäärä jaetaan tasan edunsaajina olevien lasten kesken. Jos edunsaajina on lapsia, joilla ei ole kumpakaan vanhempaa, lapseneläkkeiden yhteismäärään lisätään 2/12 erikseen kummankin edunjättäjän eläkkeistä edellyttäen, että lesken- ja lapseneläkkeet eivät yhteensä ylitä edunjättäjän eläkkeen määrää. Jos lapsi saa lapseneläkettä muun edunjättäjän kuin vanhempansa jälkeen, määrätään lisä niistä edunjättäjien eläkkeistä, joiden perusteella täysorpo lapsi saa lapseneläkkeensä. Lisä jaetaan edellä mainittujen täysorpojen lasten kesken tasan.

Edunjättäjän entisen puolison perhe-eläkkeen suuruus määrätään siten, että sen osuus 2 momentin mukaisesti lasketusta leskeneläkkeen määrästä on sama kuin mitä 60 prosenttia edunjättäjän entiselle puolisolleen maksamasta elatusavusta on 1 momentissa tarkoitettua edunjättäjän eläkkeestä. Jos edunsaajana on myös leski, on entisten puolisoitten perhe-eläkkeiden yhteismäärä enintään puolet leskeneläkkeestä. Yhteismäärä vähennetään leskeneläkkeestä ja jaetaan entisten puolisoitten kesken elatusapujen suhteessa.

Jos edunsaajien lukumäärä muuttuu tai jos edunsaajana olevasta lapsesta tulee 3 momentissa tarkoitettulla tavalla täysorpo, perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

8 §

Tämän lain mukainen eläke yhteensovitaan vähentämällä eläkkeestä seuraavat etuudet:

1) tapaturmavakuutuslain (608/1948) säännöksiin perustuva päiväraha tai tapaturmaeläke;

2) liikennevakuutuslain (279/1959) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuvaa jatkuva korvaus;

3) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;

4) liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;

5) sotilasvammalain (404/1948) nojalla myönnetty elinkorko; ja

6) sotilastapaturmalain (1211/1990) nojalla myönnetty päiväraha tai tapaturmaeläke.

Jos työntekijälle myönnetään vanhuuseläke 5 a §:n 1 momentin mukaisesti 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen, yhteensovitus toimitetaan vastaten 68 vuoden ikää.

Jos työntekijällä on oikeus 1 momentin 1—6 kohdassa mainittuun etuuteen, tämän lain mukaisena eläkkeenä maksetaan kaikkien jäljempänä 4 momentissa tarkoitettujen peruseläkkeiden yhteismäärän ja 1—6 kohdassa mainitun etuuden erotuksesta yhtä suuri osa kuin tämän lain mukainen eläke on kaikista peruseläkkeistä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

Yhteensovituksessa otetaan huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua etuutta vastaava vieraasta valtiosta maksettava etuus. Jos työntekijän eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika kahden tai useamman valtion eläkelainsäädännön mukaan, tulevan ajan päällekkäisyys estetään ottamalla huomioon 4 momentissa tarkoitettua etuutta vastaava vieraan valtion etuus tulevan ajan osalta silloin, kun on kysymys Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 tai Suomen solmimien sosiaaliturvasopimusten alaisesta etuudesta.

8 c §

Jos leski ei saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, lesken ansiotyöhön perustuvana eläkkeenä pidetään sitä eläkettä, joka hänelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa

määrin työkyvyttömäksi edunjättäjän kuolinpäivänä tai sinä päivänä, jona 2 momentissa tarkoitettu lapsi täyttää 18 vuotta. Näin menetellään myös vieraan valtion vastaavan etuuden osalta.

8 d §

Eläkesovituksessa vähennetään 7 i ja 8 §:n mukaisesti määrättyä leskeneläkettä, jos lesken 8 c §:ssä tarkoitettut ansiotyöhön perustuvat eläkkeet ylittävät eläkesovitusperusteen. Eläkesovitusperuste on 42,89 euroa kuukaudessa, jos edunjättäjän 7 i §:n 1 momentin mukaisesti laskettu eläke ja 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien tai eläkesääntöjen mukaiset eläkkeet taikka niihin verrattavat työ- tai virkasuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteensä ylittävät sanotun rahamäärän. Eläkesovitusperuste on sanottujen eläkkeiden yhteismäärän suuruinen, jos yhteismäärä ylittää 21,44 euroa ja on enintään 42,89 euroa. Muussa tapauksessa eläkesovitusperuste on 21,44 euroa.

9 §

Eläkettä tarkistetaan kalenterivuositain indeksiluvulla, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,8 (*työeläkeindeksi*). Työeläkeindeksilukua vahvistettaessa perusteena käytetään keskimääräisiä palkka- ja kuluttajahintatason vuotuisia muutoksia edellisen kalenterivuoden kolmannella vuosineljänneksellä. Indeksilukua määrättäessä palkkatason muutoksesta vähennetään määrä, joka vastaa 12 b §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettujen työntekijöiden eläkemaksuprosentin muutosta edeltävän kalenterivuoden alussa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella työeläkeindeksiluvun kullekin kalenterivuodelle viimeistään kaksi kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, josta sitä sovelletaan.

11 §

Jos työnantaja on 1 momentin mukaisesti järjestänyt työntekijöilleen tämän lain vähimmäisehtoja paremman eläketurvan, vanhuus-

eläkkeen määrää muutetaan eläkkeen alkamisajasta riippuen laskemalla määrä vakuutusmatemaattisia periaatteita noudattaen siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Jos työehto- tai muulla sopimuksella ei ole muunlaisesta eläkekustannusten jaosta sovittu tai työntekijät eivät ole asetuksella säädetty tavoin toimeenpannulla äänestyksellä hyväksyneet muunlaista jakoa, saadaan työntekijöiltä periä yhteensä enintään puolet siitä eläkevakuutuksen maksusta, millä tämän lain mukaisia vähimmäisehtoja vastaava vakuutusmaksu 1 momentissa tarkoitettujen lisätujen johdosta nousee. Työntekijällä on tällöin, jos hänen työsuhteensa päättyy taikka vakuutus lisätujen osalta lakkaa ennen eläkeoikeuden alkamista, oikeus sen lisäksi, mitä tämän lain mukaisten vähimmäisetujen säilyttämisestä säädetään, sanottujen lisätujen osalta syntynyttä rahasto-osuutta vastaavaan maksuvapaaseen vakuutukseen.

Tämän lain 1 §:n säännöksistä poiketen työntekijälle järjestetty vähimmäisetujen saamisen ehtoja koskeva parannus lakkaa 31 päivänä joulukuuta 2004. Mainittuun ajankohtaan mennessä karttuneesta, sanotun lisäedun sisältäneestä etuudesta muodostetaan 65 vuoden ikää vastaava maksuvapaa vakuutus siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää.

Vastuunjako

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

1) vanhuuseläkkeestä siltä osin kuin se perustuu palvelusaikaan ennen sitä kalenterivuotta, jona työntekijä täyttää 55 vuotta, on kukin eläkelaitos vastuussa määrästä, joka vastaa puolen prosentin vuotuista eläkkeen karttumaa käyttäen eläkeikänä 65 vuotta ja laskettuna 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveysministeriön vahvis-

tamien tai antamien perusteiden mukaisesti; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen määrästä, joka ministeriön vahvistamien tai antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan tämän osan arvon säilyvyyden tukemiseksi tai eläkelaitoksen vastuun ulottamiseksi eläkkeeseen, myös siltä osin kuin se perustuu palvelusaikaan sen kalenterivuoden jälkeen, jona työntekijä täyttää 54 vuotta, taikka työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke-aikaan taikka 12 a §:n 5 momentin mukaisesti;

2) sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 7 c ja 7 d §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 4 j §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia eikä 7 g §:n mukaista korotusta, sekä siitä kuntoutusrahasta, joka vastaa 7 c ja 7 d §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määrättyvää eläkettä, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului 7 c ja 7 d §:ssä tarkoitettun tarkasteluajan kahtena viimeisenä kalenterivuotena, samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten 7 c ja 7 d §:n mukaisten työansioiden osuus vastaavien 8 §:n 4 momentin 1, 2, 12 ja 13 kohdissa mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina, mikäli tämä yhteismäärä on vähintään 12 000 euroa; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusrahan määrästä, joka ministeriön vahvistamien tai antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan 12 a §:n 5 momentin mukaisesti; lisäksi sellaisesta työttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 7 c ja 7 d §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava

eläkkeen osa, mutta ei 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleen työntekijäin eläkelain 6 a §:ssä tarkoitettun työsuhteen perusteella;

12 b §

Työntekijäin eläkemaksu on kolme prosenttia lisätyn puolella siitä prosenttimäärästä, jolla tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräinen vakuutusmaksu ilman 53 vuotta täyttäneiden korotettua maksua, prosentteina palkasta ylittää luvun 18,2. Keskimääräistä vakuutusmaksua määrättäessä ei oteta huomioon Eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Työntekijäin eläkemaksu 53 vuoden iän täyttämistä lukien on edellä tarkoitettu työntekijäin eläkemaksu kerrottuna luvulla 19/15. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa vuosittain päätökset sovellettavista työntekijäin eläkemaksuprosenteista.

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijäin eläkemaksun palveluksessaan olevan työntekijän 7 §:ssä tarkoitettua ansiosta. Eläkemaksu pidätetään siltä osin kuin työnantaja on palkanmaksuhetken mukaisesti arvioituna velvollinen järjestämään työntekijälle eläketurvaa.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaiissa tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaiissa tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista toimintaa harjoittavalle kirkon keskusrahastolle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyysetuksien rahoituksesta annettussa laissa (555/1998) tarkoitettun työttömyysvakuutusrahaston suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa

määräajassa Eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, jonka suuruuden sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa siten, että se arvion mukaan vastaa 75 prosenttia siitä määrästä, joka saataisiin, jos 6 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu ja 65 prosenttia siitä määrästä joka saataisiin, jos 6 a §:n 1 momentin 4–6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon Eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa eikä 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotettua maksua. Eläketurvakeskuksen ja työttömyysvakuutusrahaston yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

19 b §

Jos vanhuuseläke tai sellainen täysi työkyvyttömyyseläke, johon ei sisälly tulevan ajan eläkettä, on pienempi kuin 0,84 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena. Niin ikään eläkelaitos voi maksaa kertasuorituksena mainittua rahamäärää pienemmän perhe-eläkkeen tai eläkkeen, joka sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 perusteella maksetaan Suomesta lapselle niiden etuuksien, joihin lapsella olisi oikeus Suomesta, ja lapsen asuinmaan myöntämien etuuksien erotuksena. Kertasuoritus lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

19 e §

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän osatyökyvyttömyys-

eläkkeen 4 §:n 3 momentissa, 4 §:n 8 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa säädetty edellytykset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan. Kuitenkin sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 1 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan siten, että työnantajan velvollisuus järjestää tämän lain mukainen eläketurva alle 18-vuotiaalle työntekijälle päättyy 1 päivänä tammikuuta 2005. Saman momentin 2 kohtaa sovelletaan työntekijään, jonka työsuhte jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut ja lain voimaan tullessa jatkuva työsuhte päätetään 31 päivänä joulukuuta 2004 ja työsuhteesta karttunut eläkeoikeus lasketaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan. Samoin ennen tämän lain voimaantuloa työntekijäin eläkelain 7 f §:n mukaan työeläkelisään oikeuttavien etuuksien perusteella karttunut eläkeoikeus lasketaan soveltuvin osin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan. Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet työeläkelisän laskemisesta. Eläkettä myönnettäessä karttunut eläkeoikeus korotetaan vastaamaan laskentahetkeä tämän lain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella.

Jos edellä 4 momentissa tarkoitettu työsuhte jatkuu yhdenjaksoisena eläketapahtumaan saakka, muu kuin osa-aikaeläke lasketaan myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden työntekijäin eläkelain säännösten mukaan edellyttäen, että eläketapahtuma sattuu ennen vuotta 2012. Eläkettä määrättäessä työsuhteen ei katsota tällöin katkenneen 1 päivänä tammikuuta 2005. Eläkettä laskettaessa sovelletaan myös työn-

tekijäin eläkelain 2, 5, 5 a, 6, 7 ja 7 a—7 d §:n sekä 9 §:n 2 momentin säännöksiä sellaisina kuin ne ovat ennen tämän lain voimaantuloa. Jos työsuhteesta näin laskettu eläke on suurempi kuin tämän lain mukaan laskettu eläke, erotus lisätään tämän lain mukaan laskettuun eläkkeeseen.

Ennen vuotta 1945 syntyneellä työntekijällä on oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan 62 vuoden iän täyttämiseen asti. Vastaavasti tällaiseen työntekijään sovelletaan tämän lain 3 a §:n 2 momentissa säädetyn varhennetun vanhuuseläkkeen 62 vuoden alaikärajan sijasta 60 vuoden alaikärajaa.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen työntekijäin eläkelain 4 e §:n ja 19 e §:n mukaan, kuitenkin siten, että hänelle myönnetään 63 vuotta täytettyään vanhuuseläke. Yksilöllisen varhaiseläkkeen edellytyksenä oleva tulevan ajan oikeus määritellään ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevan työntekijäin eläkelain 6 a ja 6 b §:n mukaan. Eläkettä laskettaessa noudatetaan kuitenkin 7 c ja 7 d §:n työkyvyttömyyseläkettä koskevia säännöksiä. Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä. Tällöin vanhuuseläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta 7 h §:ää.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1482/1995) voimaantulosäännöksen 3 momentissa tarkoitettuun henkilöön työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se on voimassa mainitun lain voimaan tullessa. Mainittuun henkilöön ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1263/1999) voimaantulosäännöksen 4 ja 5 momentissa tarkoitettuun henkilöön sovelletaan työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momenttia sellaisena kuin se on voimassa viimeksi mainitun lain voimaan tullessa sekä työntekijäin eläkelain 5, 6, 6 a—6 c, 7, 7 a—7 d sekä 8 §:ää ja 12 §:n 1 momentin 2 kohtaa sellaisina kuin ne ovat voimassa ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen vuotta 1947 syntyneen työntekijän

osa-aikaeläke ja sen jälkeen myönnettävä eläke määräytyvät ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työkyvyttömyyseläkkeen aikana saaduista ansioista karttuu uutta eläkettä tämän lain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti, jos kyseessä on täysi työkyvyttömyyseläke ja mainitun 5 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti, jos kysymyksessä on osatyökyvyttömyyseläke, tämän lain voimaantulosta lukien ja näin karttunut eläke myönnetään tämän lain 4 §:n 6 momentin mukaan, vaikka työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 6 §:n 1 momentissa säädettyä 18 vuoden alaikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen työntekijän työansioihin, jotka on ansaittu tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen. Samassa lainkohdassa tarkoitettua 68 vuoden ikärajaa sovelletaan työntekijän työansioihin, jotka on ansaittu tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1939 syntyneellä työntekijällä on oikeus lapsikorotukseen edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Tämän lain 7 c—7 f §:ää sovelletaan eläketapahtumaan, joka sattuu 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen. Jos eläketapahtuma sattuu vuosina 2006—2009, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan vuoden 2004 työansiona huomioon vuosiansioksi muutettuna se eläkepalkka, jonka perusteella tulevan ajan eläkeosuus olisi laskettu, jos työntekijä olisi tullut työkyvyttömäksi 31 päivänä joulukuuta 2004, ja vuoden 2005 työansiot otetaan huomioon siten kuin tämän lain 7 c ja 7 d §:ssä säädetään. Tällöin myös tarkasteluaikana käytetään vastaavasti tulevan ajan ansion perusteena huomioon otettavien vuosien määrää. Jos eläketapahtuma sattuu vuonna 2010, otetaan vuoden 2005 työansiot huomioon siten kuin tämän lain 7 c, 7 d ja 7 e §:ssä säädetään ja tarkasteluaika määrätään vastaavasti vuosien 2005—2010 perusteella.

Tämän lain 7 g §:n mukainen korotus myönnetään myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa. Tällöin korotus

myönnetään sen tämän lain 7 g §:ssä tarkoitettun korotusprosentin mukaisesti, joka vastaa työntekijän ikää vuoden 2010 alussa. Korotus myönnetään tämän lain 8 tai 8 a §:n mukaan yhteensovitettuun eläkkeeseen.

Jos eläkesovitus tulee tehtäväksi ensimmäisen kerran ennen vuotta 2004, käytetään tämän lain 8 d §:n 1 momentissa tarkoitettuna eläkesovitusperusteena vuonna 1990 42,89 euron asemesta 58,53 euroa, josta vähennetään 1,12 euroa kunakin seuraavana vuonna.

Tämän lain 9 §:n 2 momenttia sovelletaan myös eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Edellä 5, 8 ja 9 momentissa tarkoitettuja eläkkeitä vuoteen 2011 saakka laskettaessa sovelletaan indeksiä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,5. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa indeksin kalenterivuosittain siten kuin työntekijäin eläkeasetuksen 9 §:ssä säädetään.

Jos tätä lakia koskevaa hallituksen esitystä annettaessa voimassa olevan työsuhteen ehtojen mukaan työntekijän vähimmäisturvan eläkeikä on 62 vuotta alempi taikka lisäeläketurva on rakennettu sen varaan, että peruseläkkeen saa varhennettuna 62 vuotta alemmassa iässä, ja alemman iän täyttäessään työntekijä kuuluu tähän työsuhteeseen liittyvän

1) tämän lain 11 §:n mukaisesti rekisteröidyn lisäeläkejärjestelyn piiriin,

2) tämän lain 11 §:n mukaisesti rekisteröidystä lisäeläkejärjestelystä vapaamuotoiseksi ryhmäeläkevakuutukseksi muunnetun lisäeläkejärjestelyn piiriin,

3) tämän lain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa mainitun lain mukaisen vähimmäisturvaa paremman eläketurvan korvanneen vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin,

4) eläkesäätiössä tai eläkekassassa järjestetyn lisäeläketurvan korvanneen vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, tai

5) eläkesäätiössä tai eläkekassassa järjestetyn lisäeläketurvan piiriin,

on työntekijällä 4 §:n 2 momentin estämättä oikeus siirtyä tästä työsuhteesta tämän lain mukaiselle eläkkeelle 62 vuotta alem-

massa iässä. Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet tämän momentin soveltamisesta.

Mitä 18 momentissa säädetään, koskee myös työntekijää, jonka hallituksen esitystä annettaessa voimassa olleeseen työsuhteeseen liittyvä 1—3 kohdassa tarkoitettu järjestely korvataan eläkesäätiössä tai -kassassa järjestetyllä lisäeläketurvalla tai 1 ja 5 kohdassa tarkoitettu järjestely korvataan vapaamuotoisella ryhmäeläkevakuutuksella tätä lakia koskevan hallituksen esityksen antamisen jälkeen.

Oikeus saada tämän lain mukainen eläke 62 vuotta alemmassa iässä koskee myös 18 momentissa tarkoitetuista eläkejärjestelyistä tämän lain voimaan tullessa eläkkeellä jo olevia henkilöitä.

Myönnettäessä tämän lain mukainen peruseläke 62 vuotta alemmassa iässä, eläke myönnetään siten vähennettynä kuin sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa työeläkelakien mukaista vähimmäisturvaa vastaavan vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa määrätään. Sellaiseen 18 momentissa tarkoitettun järjestelyn piiriin kuuluvaan työntekijään, joka on täyttänyt 65 vuotta alemman eläkeiän ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Jos työnantaja ennen tämän lain voimaantuloa on järjestänyt työntekijöilleen eläketurvan, jossa eläkkeen määrä on suurempi kuin työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukainen eläke, ei lisäeläketurva korotu sen johdosta, että vähimmäisehtojen mukainen eläke alenee tämän lain säännösten perusteella. Lisäeläketurvan ehtoja tai eläkekassan tai eläkesäätiön sääntöjä muuttamalla voidaan kuitenkin lisäeläketurvaan tehdä tämän lain mukaisia eläkkeen korotuksia vastaava vähennys. Edellytyksenä vähennykselle on, että lisäeläketurva on määritelty siten, että vähimmäisehtojen mukainen eläke ja lisäeläketurva yhdessä muodostavat tietyn suuruisen kokonaiseläketurvan ja että kokonaiseläketurvan ei voida katsoa raha-arvoltaan alentuneen. Eläkekassan päättäessä sääntöjensä muuttamisesta tämän momentin mukaisiksi päätös tehdään vakuutuskassalain 52 §:n ja eläkekassan sääntöjen estämättä yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Mitä tämän momentin toisessa virk-

keessä säädetään, ei kuitenkaan koske työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaista rekisteröityä lisäeläkejärjestelyä.

Tämän lain 7 b §:n ja 9 §:n 2 momentin voimaantulosta johtuva indeksitarkistuksen muutos otetaan huomioon työntekijäin eläkelain 12 a §:n 2 momentin toisen virkkeen edellyttämän kohtuusperiaatteen mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaisen vakuutuksen perusteissa.

Tämän lain 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, 8 d §:n 1 momentissa, 19 b §:n 5 momentissa sekä voimaantulosäännöksen 15 momentissa säädetyt rahamäärät vastaavat vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Tämän lain 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa, 4 h §:n 1 momentin 2 kohdassa, 6 a §:n 3 momentissa, 7 c §:n 1 ja 4 momentissa ja 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyt rahamäärät vastaavat vuodelle 2002 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Tarja Filatov

L a k i**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 1 §:n 3 momentti, 1 a §, 4 a §:n 1, 2, 4 ja 5 momentti, 4 b, 5 a—5 d, 7, 7 a, 7 b ja 8 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentti laissa 935/1972, 1 a § laeissa 1468/1993 ja 1130/1998, 4 a §:n 1 momentti laissa 1264/1999, 4 a §:n 2 ja 5 momentti laissa 560/1993, 4 a §:n 4 momentti sekä 4 b, 5 d ja 8 § laissa 1483/1995, 5 a § laissa 667/1985 sekä mainituissa laeissa 1483/1995 ja 1264/1999, 5 b § laissa 879/1994 sekä mainituissa laeissa 560/1993 ja 1483/1995, 5 c § laissa 391/1995 sekä mainituissa laeissa 560/1993 ja 1264/1999, 7 § laissa 1545/1993 sekä mainituissa laeissa 560/1993, 1483/1995 ja 1264/1999, 7 a § laeissa 1058/1997 ja 1041/1998 sekä mainituissa laeissa 560/1993 ja 1483/1995 ja 7 b § mainituissa laeissa 560/1993 sekä 879/1994,

muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti, 4, 5 ja 6 §, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 5 momentti, 10 c §:n 1 ja 2 momentti, 12 ja 13 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 1004/2000, 1 §:n 2 momentti laissa 470/1969, 4 § laeissa 101/1990 ja 631/2002 sekä mainituissa laeissa 935/1972, 1483/1995 ja 1264/1999, 5 § mainituissa laissa 1483/1995, 6 § mainituissa laissa 1468/1993, 9 §:n 1 momentti laeissa 750/1974 ja 1294/1996 sekä mainituissa laissa 1264/1999, 10 §:n 5 momentti ja 12 § mainituissa laissa 879/1994, 10 c §:n 1 ja 2 momentti mainituissa laissa 560/1993 sekä 13 a § laissa 376/2001, seuraavasti:

1 §

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatalo- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- tai talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka valtioneuvoston asetuksella säädetävällä muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan sellaisia, on työnantajan kustannettava tämän lain mukainen eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omalle tämän lain mukainen perhe-eläketurva. Työnantajan on kustannettava lisäksi 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvat menot tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään.

Tämä laki ei kuitenkaan koske:

1) työntekijää ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona hän täyttää 18 vuotta;

2) työntekijää sen kalenterikuukauden jälkeen, jona hän täyttää 68 vuotta;

3) toimihenkilöä;

4) pysyväksi ja ympäri vuoden kestäväksi tarkoitetussa työsuhteessa olevaa sellaista työntekijää, jolla työsuhteensa perusteella on oikeus työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettuun, muuhun kuin tähän lakiin taikka asetukseen tai eläkesääntöön perustuvaan eläkkeeseen;

5) putki- tai sähköalan työntekijää, jos hän on muun yrityksen kuin rakennusliikkeen palveluksessa; eikä

6) työtä, jonka perusteella oikeus eläkkeeseen määräytyy maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan.

4 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki, sekä työttö-

myyseläke, osa-aikaeläke ja perhe-eläke. Työntekijällä on oikeus kuntoutukseen ja hänelle voidaan myöntää kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotusta tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuskien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään.

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijän palkka tai muu vastike tässä laissa tarkoitettua työstä on kalenterivuodessa vähintään 33,64 euroa. Palkan katsotaan kohdistuvan siihen kalenterivuoteen, jona se on maksettu.

Työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläkettä tämän lain mukaan siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua työtä. Tämä koskee myös työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittua vanhuuseläkettä, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu viiden vuoden karttumisaika kuukausina lasketaan tämän lain alaisista työsuhteista saatujen 15 viimeksi kuluneen kalenterivuoden ansiotulojen perusteella jakamalla kalenterivuotena saatujen ansiotulojen määrä työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla rahamäärällä. Tällöin otetaan huomioon vain täydet kuukaudet, kuitenkin enintään niin monta kuukautta, että ne yhdessä työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen karttuma-aikojen kanssa ovat 12 kuukautta kalenterivuotta kohden.

5 §

Eläkkeen suuruus määrätään noudattaen soveltuvin osin työntekijäin eläkelain 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7, 7 a—7 i ja 8 §:n säännöksiä.

Soveltaessa työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momenttia otetaan tämän lain mukaista eläkettä laskettaessa kuitenkin huomioon myös työsuhteen päättyessä maksettava vuosiloman korvaus.

Vanhuuseläkettä määrättäessä ei eläkkeeseen oikeuttavana ansiona kuitenkaan oteta huomioon niitä työansioita, jotka on ansaittu sinä kuukautena, jona eläke on haettu alkavaksi ja kuutena sitä edeltäneenä kuukautena. Tälle ajanjaksolle työntekijälle lasketaan kuukausiansioksi se työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella korjattu työansio, jonka hän on kuukautta kohden keski-

määrin ansainnut tätä ajanjaksoa edeltäneen kahdentoista kuukauden aikana työntekijäin eläkemaksun määrällä vähennettynä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain 6 a §:n 1 momentissa mainittujen etuuskien perusteena olevia työ- ja ansiotuloja sekä mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettua aikaa ei oteta huomioon tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä, jos työntekijällä on oikeus saada eläkettä mainitun lain perusteella.

6 §

Työansio, josta vakuutusmaksu on suoritettava, määräytyy työntekijäin eläkelain 7 §:n mukaisesti, kuitenkin siten, että myös työsuhteen päättyessä maksettava vuosiloman korvaus otetaan huomioon. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan kuitenkin erityisestä syystä päättää, että työansion määräytymisessä jollakin työalalla voidaan noudattaa myös muita määräämisperusteita.

9 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitettut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

1) vanhuuseläkkeestä siltä osin kuin se perustuu ennen sitä kalenterivuotta ansaittuihin palkkoihin, jona työntekijä täyttää 55 vuotta, on kukin eläkelaitos vastuussa määrästä, joka vastaa puolen prosenttiyksikön vuotuista eläkkeen alkamisiän 65 ikävuoden mukaista eläkkeen karttumaa laskettuna ministeriön antamien perusteiden mukaan; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen määrästä, joka ministeriön antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan tämän osan arvon säilyvyyden tukemiseksi taikka eläkelaitoskohtaisen vastuun ulottamiseksi eläkkeeseen, myös siltä osin kuin se perustuu sen kalenterivuoden jälkeen ansaittuihin palkkoihin, jona työntekijä täyttää 54 vuotta, tai työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2 momentissa tarkoitettuun tulevan ajan ansioon taikka työntekijäin eläkelain 12 a §:n 5 momentin mukaisesti;

2) sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja meri-

mieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei työntekijäin eläkelain 4 j §:n ja 7 g §:n mukaisia korotuksia eikä mainitun lain 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahasta, joka vastaa työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määräytyvää eläkettä, vastaa kukin eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:ssä tarkoitettun tarkasteluajan kahtena viimeisenä vuotena, samassa suhteessa kuin mikä on kyseisessä eläkelaitoksessa vakuutettujen tämän lain alaisten, työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:n mukaan määräytyvien työansioiden osuus vastaavien mainitun lain 8 §:n 4 momentin 1 ja 2 sekä 12 ja 13 kohdissa mainittujen eläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina, mikäli tämä yhteismäärä on vähintään 12 000 euroa; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusrahan määrästä, joka ministeriön antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan työntekijäin eläkelain 12 a §:n 5 momentin mukaisesti; lisäksi sellaisesta työttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleen lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain 7 §:n nojalla tai, jos hän ei silloin enää ollut tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa, se eläkelaitos, jonka piiriin hän viimeksi on kuulunut;

3) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeistä, lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan ja merimieseläkelain 3 a §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, eläkkeiden ja kuntoutusrahan niistä osista, jotka ylittävät 1 ja 2 kohdan mukaiset määrät, perhe-eläkkeestä, osa-aikaeläkkeestä samoin

kuin työntekijäin eläkelain perusteella maksettavista vastaavista vähimmäiseläketurvan mukaisista eläkkeistä ja eläkkeen osista sekä vastaavista merimieseläkelain perusteella maksettavista, mainitun lain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitetuista eläkkeen osista sekä 1 kohdassa tarkoitettujen laskuperusteiden yleisestä muutoksesta sekä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista siirroista johtuvista kustannuksista samoin kuin eläketurvakeskuksen kustannuksista vastaavat eläkelaitokset yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten ja merimieseläkekassan kanssa, siten kuin työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään; sekä

4) jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentin mukaisesti on vähennettävä tähän lakiin perustuvaa eläkettä, josta vastaavat kaksi tai useampi eläkelaitos, jaetaan vähennys näiden kesken niiden vastuulla olevien eläkkeen osien suhteessa.

10 §

Eläkkeen suuruutta määrittäessä otetaan huomioon myös sellainen tämän lain alaisessa työsuhteessa ansaittu työansio:

1) jonka perusteella työeläkekassa on 4 momentin mukaisesti määrännyt työnantajan maksettavaksi tämän lain mukaisen vakuutusmaksun;

2) jonka suorittamisesta eläketurvakeskus on vapauttanut työnantajan; ja

3) josta vakuutusmaksua ei enää voida määrätä työnantajan suoritettavaksi, jos työansion määrästä saadaan veroviranomaisen todistus tai muu siihen verrattava luotettava selvitys.

10 c §

Työntekijän eläkemaksu on työntekijäin eläkelain 12 b §:n 1 momentissa säädettyjen maksuprosenttien suuruinen osuus 6 §:ssä tarkoitetuista työansioista.

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijäin eläkemaksun palveluksensa olevan työntekijän 1 momentissa tarkoitetuista työansioista.

12 §

Kun eläkkeiden perusteena olevia palkkoja muutetaan työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettulla tavalla, on 4 §:n 2 momentissa säädetty rajamäärä vastaavasti muutettava.

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 1 c ja 1 d §:ssä, 3 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6, 7, 7 a—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 12 d, 13 a ja 13 b §:ssä, 15 §:n 2 momentissa sekä 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen. Kuitenkin sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Lain 1 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan siten, että työnantajan velvollisuus järjestää tämän lain mukainen eläketurva alle 18-vuotiaalle työntekijälle päättyy 1 päivänä tammikuuta 2005. Mainitun pykälän 2 momentin 2 kohtaa sovelletaan työntekijään, jonka työsuhde jatkuu lain tullessa voimaan tai alkaa sen jälkeen.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan lyhytaikaisissa työsuhteissa ole-

vien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1483/1995) voimaantulosäännöksen 3 momentissa tarkoitettuun henkilöön lain 5 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa mainitun muutoslain voimaan tullessa sekä 5, 5 b—5 d, 7, 7 a, 7 b ja 9 §:ää sekä työntekijäin eläkelain 8 §:ää sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Mainittuja tämän lain ja mainitun muutoslain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan myös työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1263/1999) voimaantulosäännöksen 4 ja 5 momentissa tarkoitettuun tämän lain piiriin kuuluvaan henkilöön.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 4 a ja 8 §:n mukaan kuitenkin siten, että hänelle myönnetään vanhuuseläke 63 vuotta täytettyään. Yksilöllisen varhaiseläkkeen edellytyksenä oleva tulevan ajan oikeus määritellään ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevan 7 ja 7 a §:n mukaan. Eläkettä laskettaessa noudatetaan tämän lain työkyvyttömyyseläkettä koskevia säännöksiä. Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä. Tällöin vanhuuseläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 7 h §:ää.

Lain 4 §:n 2 momentissa säädetty rahamäärä vastaa vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tarja Filatov*

N:o 636

L a k i**taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 1 a ja 6 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 a § laeissa 1469/1993 ja 1131/1998 sekä 6 § laissa 1484/1995, sekä

muutetaan 1 §:n 3 ja 5 momentti, 3 ja 4 §, 7 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti ja 7 §:n 1 momentti laissa 1056/1997, 1 §:n 5 momentti laissa 228/1998, 3 § mainituissa laeissa 1484/1995 ja 1056/1997, 4 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1265/1999, seuraavasti:

1 §

Tätä lakia sovelletaan myös muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun työsuhteeseen, joka ei jatku kuukautta. Lakia sovelletaan myös vähintään kuukauden jatkuvaan työsuhteeseen siltä osin kuin siihen ei työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 3 kohdan tai mainitun lain 2 §:ssä tarkoitettun työnantajan ilmoituksen perusteella sovelleta mainittua lakia.

Tämä laki ei koske työsuhdetta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 18 vuotta eikä sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta. Laki ei myöskään koske urheilemista. Tämän pykälän 3 ja 4 momenttia ei sovelleta työsuhteeseen, jonka perusteella työntekijällä on oikeus eläkkeeseen työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 2—4, 7—9 tai 12 kohdassa mainitun lain tai eläkesäännön mukaan.

3 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki, sekä työttömyyseläke ja perhe-eläke. Työntekijällä on oikeus kuntoutukseen ja hänelle voidaan myöntää kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotusta tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuksien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisa säädetään.

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijän työansiot tässä laissa tarkoitettusta työstä ovat kalenterivuodessa vähintään 33,64 euroa. Työansion katsotaan kohdistuvan siihen kalenterivuoteen, jona se on maksettu. Tämä rahamäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä säädetään.

Työntekijällä on kuitenkin oikeus saada vanhuuseläkettä tämän lain mukaan siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua

työtä. Tämä koskee myös työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittua vanhuuseläkettä, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

4 §

Eläkkeen suuruus määrätään noudattaen soveltuvin osin työntekijäin eläkelain 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7, 7 a—7 i ja 8 §:n säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työntekijäin eläkelain 6 a §:n 1 momentissa mainittujen etuuksien perusteena olevia työ- ja ansiotuloja sekä mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettua aikaa ei oteta huomioon tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä, jos työntekijällä on oikeus saada eläkettä mainitun lain tai lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella.

7 §

Työnantaja on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen tämän lain piiriin kuuluvasta työstä maksamistaan työansioista soveltamalla asianomaisen ministeriön vuosittain eläkekassan esityksestä vahvistamaa vakuutusmaksuprosenttia. Työansio, josta vakuutusmaksu on suoritettava, määräytyy työntekijäin eläkelain 7 §:n mukaisesti. Vakuutusmaksuprosentti voidaan vahvistaa pienemmäksi niiden työntekijöiden työansioista, jotka kysymyksessä olevan kalenterivuoden päättyessä ovat 24 vuotta nuorempia.

8 §

Eläkkeen suuruutta määrättäessä otetaan huomioon myös sellainen tämän lain alaisessa työsuhteessa ansaittu työansio:

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

1) jonka perusteella eläkekassa on 1 momentin mukaisesti määrännyt työnantajan maksettavaksi tämän lain mukaisen vakuutusmaksun;

2) jonka suorittamisesta eläketurvakeskus on työntekijäin eläkelain 15 a §:n mukaisesti vapauttanut työnantajan; ja

3) josta vakuutusmaksua ei enää voida määrätä työnantajan suoritettavaksi, jos työansion määrästä esitetään veroviranomaisen todistus tai muu siihen verrattava luotettava selvitys.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen. Kuitenkin sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- tai perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Lain 1 §:n 5 momenttia sovelletaan siten, että työnantajan velvollisuus järjestää tämän lain mukainen eläketurva alle 18-vuotiaalle työntekijälle päättyy 1 päivänä tammikuuta 2005. Samoin päättyy työnantajan velvollisuus maksaa tämän lain mukainen vakuutusmaksu sellaisesta työansiosta, joka maksetaan työntekijälle sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta.

Lain 3 §:n 2 momentissa säädetty rahamäärä vastaa vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ministeri *Tarja Filatov*

L a k i**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 4 ja 6 a §, 6 b §:n 2 momentti, 8 k § sekä 19 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 § laissa 1282/2001, 6 a § laeissa 1486/1995 ja 1266/1999, 6 b §:n 2 momentti ja 19 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1486/1995, 8 k § laeissa 563/1993, 882/1994 ja 1173/1996 sekä mainitussa laissa 1486/1995 ja 19 §:n 3 momentti laissa 1335/1999,

muutetaan 1 §:n 3 momentti, 6 ja 7 §, 8 b §:n 1 ja 3 momentti, 8 c §:n 1 momentti, 8 f, 8 h, 8 i ja 9 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 6 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 ja 15 § sekä 19 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti mainitussa laissa 563/1993 ja laissa 976/1993, 6 § mainitussa laissa 1486/1995 sekä laissa 1059/1997, 7 § mainitussa laissa 563/1993, 8 b §:n 1 ja 3 momentti, 8 c §:n 1 momentti sekä 8 f § laissa 1312/1989, 8 h § mainitussa laissa 1486/1995, 8 i § mainituissa laeissa 1312/1989, 563/1993 ja 1335/1999 sekä laissa 1599/1991, 9 § laissa 668/1985, 10 §:n 1 momentti laissa 935/2000, 10 §:n 2 momentti laissa 1319/1995, 12 §:n 6 momentti mainitussa laissa 1335/1999, 13 §:n 2 momentti laissa 913/1981, 14 § laissa 661/1976, 15 § laeissa 219/1974, 1222/1988 ja 1318/1990 sekä 19 §:n 1 momentti laissa 655/2000, seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei kuitenkaan koske:

1) maatalousyrittäjän toimintaa ennen 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua, eikä toimintaa, joka ei ole sanotun ajankohdan jälkeen yhdenjaksoisesti jatkunut vähintään neljää kuukautta;

2) maatalousyrittäjää, jonka 8 ja 8 a—8 h §:ssä tarkoitettu vuotuinen työtulo sanottujen pykälien mukaan arvioituna ei vastaa vähintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyä rahamäärää kerrottuna kahdellatoista;

3) maatalousyrittäjän toimintaa, joka on alkanut tai jatkunut sen jälkeen, kun hän on siirtynyt tämän lain mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai vanhuuseläkkeelle; eikä

4) maatalousyrittäjän toimintaa sen kalenterikuukauden jälkeen, jona yrittäjä täyttää 68 vuotta.

6 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki, sekä työttömyyseläke, osa-aikaeläke ja perhe-eläke. Maatalousyrittäjällä on oikeus kuntoutukseen ja hänelle voidaan myöntää kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotus tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuksien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään, jollei tästä laista muuta seuraa. Maatalousyrittäjällä on kuitenkin oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua toimintaansa.

Tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan sovelletaan vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelaisissa säädetään työansiota ja eläkkeeseen oikeuttavasta ajasta. Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 5 §:ää otetaan huomioon vain täydet eläkkeeseen oikeuttavat kuukaudet.

Jos vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla

vanhuuseläkkeellä oleva maatalousyrittäjä on vakuutettu 11 §:n 2 momentin mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella, tältä ajalta eläkettä karttuu työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitun karttuman mukaan.

7 §

Eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan aika, jonka maatalousyrittäjän toiminta on jatkunut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalente-

	euroa
ensimmäisiltä 12 hehtaarilta	107,64
seuraavilta 10 hehtaarilta	43,73
seuraavilta 10 hehtaarilta	29,43
seuraavilta 30 hehtaarilta	9,25
lopuilta hehtaareilta	1,68

Viljellyn maatalousmaan vuotuinen työtulo on maatilatalouden harjoittajien hakemuksessaan 2 momentissa tarkoitetulta normaalialueelta esittämä rahamäärä. Jos sanottua rahamäärää ei esitetä tai esitetty määrä on ilmeisessä ristiriidassa viljelmän tosiasiallisten olosuhteiden kanssa, työtulo on

Etelä-Suomessa	euroa
ensimmäisiltä 120 hehtaarilta	4,20
seuraavilta 280 hehtaarilta	2,10

Keski-Suomessa	euroa
ensimmäisiltä 150 hehtaarilta	3,36

rikuukauden alusta 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkuun noudattaen kuitenkin soveltuvin osin vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelain 7 c—7 f §:ssä säädetään.

8 b §

Viljellyn maatalousmaan vuotuista työtuloa määriteltäessä pidetään perustyötulona hehtaarilta:

perustyötulon suuruinen.

8 c §

Kasvullisen metsämaan vuotuista työtuloa määriteltäessä pidetään perustyötulona hehtaarilta:

seuraavilta 350 hehtaartil- 1,68
ta

Pohjois-Suomessa euroa
ensimmäisiltä 200 heh- 2,52
taarilta

seuraavilta 500 hehtaartil- 1,26
ta

8 f §

Poronomistajan vuotuinen työtulo on 2,02 euroa hänen omistamaltaan lukuporolta lisätynä 4,04 euroa jokaiselta hänen työpäivältään tämän lain piiriin kuuluvassa poronhoitotyössä. Poronomistajan työtuloon lisätään palkkiot hänen paliskunnan poroisäntänä tai rahastonhoitajana tekemästään työstä.

8 h §

Sen estämättä, mitä 8 ja 8 a—8 g §:ssä säädetään, osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet työntekijäin eläkelain 7 d §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla lasketusta mainitun lain 4 f §:n 3 momentissa tarkoitetusta tämän lain mukaisesta vakiintuneesta ansiotulosta.

8 i §

Eläkkeen perusteena oleva työtulo 53 vuoden iän täyttämiskuukauden päättymiseen saakka saadaan jakamalla mainittuun ajankohtaan mennessä vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Edellä tarkoitettua eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa otetaan kuitenkin huomioon ainoastaan 1 päivänä tammikuuta 1983 jälkeiselle ajalle vahvistetut työtulot ja niitä vastaava aika, jos maatalousyrittäjälle on vahvistettu työtuloa koko 1 päivän tammikuuta 1983 ja 31 päivän joulukuuta 1991 väliselle ajalle ja tässä momentissa tarkoit-

tu eläkkeen perusteena oleva työtulo on näin laskettuna suurempi.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo 53 vuoden iän ja 68 vuoden iän täyttämiskuukausien päättymisten väliselle ajalle lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. Kunkin kalenterivuoden eläkkeen perusteena oleva työtulo on kyseiselle vuodelle vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen keskimäärä kyseisenä vuotena.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alkamisen ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden päättymisen väliselle ajalle (*tuleva aika*) määrätään siten kuin työntekijäin eläkelain 7 c, 7 d sekä 7 f §:ssä säädetään. Tämän lain alainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2, 3 ja 6 momentissa sekä mainitun lain 7 d §:n 1 momentissa määritellystä tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin mikä tämän lain alaisten työansioiden osuus on työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2, 10 ja 13 kohdissa mainittujen lakien mukaisen ansioiden yhteismäärästä työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2 momentin mukaisena tarkasteluajana.

Jos eläkelaitoksen oikeus vakuutusmaksun saamiseen on menetetty 12 §:n 5 momentin mukaisesti, vähennetään siltä kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksu on vanhentunut, 1 ja 2 momentin mukaan laskettavaa eläkkeen perusteena olevaa työtuloa ottaen huomioon saamatta jääneet vakuutusmaksut siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Eläkkeen perusteena olevaa työtuloa 1 ja 2

momentin mukaisesti laskettaessa tämän lain mukaisiin työtuloihin rinnastetaan työntekijäin eläkelain 6 a §:n 2 momentissa säädetty osuus mainitun pykälän 1 momentissa lueteltujen etuuksien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista ja mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettujen jatkokarttuman perusteena oleva työtulo. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos työntekijäin eläkelain 6 a §:ssä mainittujen etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot taikka jatkokarttuma otetaan huomioon mainitun lain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962), taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) tai yrittäjien eläkelain (468/1969) mukaista eläkettä laskettaessa.

9 §

Vanhuuseläke myönnetään 63 vuotta täyttäneelle maatalousyrittäjälle sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa eläkkeen hakemista, jollei eläkkeen lykkäämisestä tai varhentamisesta muuta johdu. Vanhuuseläkkeen tai varhennettun vanhuuseläkkeen aikana 11 §:n 2 momentin nojalla vakuutetusta maatalousyrittäjätoiminnasta kertynyt eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

10 §

Maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan tämän lain mukaista eläketurvaa varten vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen työtulostaan. Vakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään 1 765,97 euroa, väliprocentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 1 765,97 euroa, mutta on enintään 2 775,10 euroa, ja perusprocentin mukainen työtulon 2 775,10 euroa ylittävältä osalta. Vakuutusmaksun eräpäivistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa perusprocentin vuosittain samaksi kuin se prosentimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista, kun työntekijäin eläkelain 12 b §:n mukaista 53

vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotetun vakuutusmaksun osuutta ei oteta huomioon. Maatalousyrittäjän 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien perusprosentiksi vahvistetaan kuitenkin edellä mainittu perusprosentti lisättynä yhtä monella prosenttiyksiköllä kuin työntekijäin eläkelain 12 b §:ssä tarkoitettu 53 vuotta täyttäneiden työntekijäin eläkemaksu ylittää sitä nuorempien maksun. Alennettu prosentti on 49 prosenttia perusprosentista. Väliprocentti on alennettu prosentti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,51-kertaisen työtulon ja 88,30 euron summa jaetaan 988,95 eurolla. Väliprocenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 2 775,10 euroon saakka.

11 §

Vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle maatalousyrittäjälle tai sellaiselle maatalousyrittäjälle, jonka viljelmä on 1 §:n 2 momentissa tai työtulo sanotun pykälän 3 momentin 2 kohdassa edellytettyä pienempi, mutta joka muutoin täyttää tässä laissa säädettyt edellytykset, voidaan sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin myöntää tämän lain mukainen vakuutus. Vakuutusta ei kuitenkaan myönnetä takautuvasti.

12 §

Maatalousyrittäjän hakiessa 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua muutosta eläkelaitos voi keskeyttää vakuutusmaksun perinnän, kunnes muutoksenhaku on käsitelty. Kun maatalousyrittäjä hakee työkyvyttömyyseläkettä, eläkelaitos voi niin ikään keskeyttää perinnän, kunnes hakemus on ratkaistu.

13 §

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon eläketurvaa, joka perustuu ennen 1 päivää tammikuuta 2001 voimassa olleeseen 11 §:n 1 momenttiin. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin eläkkeisiin luetaan kuitenkin mainitun lainkohdan mukaisiin eläkkeisiin työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tulevat

korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

14 §

Vahvistetut työtulot ja tässä laissa säädetty ansiorajat ja rahamäärät tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä säädetään.

15 §

Edellä 1 §:n 5 momentissa tarkoitettuun eläketurvakeskuksen päätökseen, 8 g §:ssä tarkoitettuun eläkelaitoksen päätökseen sekä 9 a §:n soveltamista koskevaan eläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta ja päätöksen poistamista siten kuin työntekijäin eläkelaislaissa säädetään.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6 a ja 7 b §:ssä, 7 e §:n 2 ja 3 momentissa, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen. Kuitenkin sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, lasketaan ennen tämän lain voimaantuloa 8 k §:n mukaan työeläkelisään oikeuttavien etuuksien perusteella karttunut eläkeoikeus soveltuvin osin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan. Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet työeläkelisän laskemisesta. Näin laskettu työeläkelisä korotetaan vastaamaan laskentahetkeä työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella.

Lain 1 §:n 3 momentin 4 kohtaa sovelletaan maatalousyrittäjän toimintaan, joka jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu lain voimaantuloa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleeseen vakuuttamattajättämishakemukseen sovelletaan maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ää ja työntekijäin eläkelain 8 §:ää sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Maatalousyrittäjä voidaan kuitenkin tällöin jättää vakuuttamatta ainoastaan tämän lain voimaantuloa edeltävältä ajalta. Jos päätös maatalousyrittäjän vakuuttamatta jättämisestä on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ei maatalousyrittäjä ole velvollinen ottamaan vakuutusta aikaisemmin kuin 1 päivästä tammikuuta 2007 lukien, jos vakuuttamatta jättämisen perusteet säilyvät siihen asti ennallaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työkyvyttömyyseläkkeen aikana harjoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta karttuu uutta eläkettä työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti, jos kysymyksessä on täysi työkyvyttömyyseläke ja mainitun lain 5 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti, jos kysymyksessä on osatyökyvyttömyyseläke, tämän lain voimaantulosta lukien ja maatalousyrittäjätoiminnasta näin karttunut eläke myönnetään työntekijäin eläkelain 4 §:n 6 momentin mukaan, vaikka työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 7 §:n 1 momentissa säädettyä 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen maatalousyrittäjän tämän lain piiriin kuuluvaan maatalousyrittäjätoimintaan, joka jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen. Samassa lainkohdassa tarkoitettua 68 vuoden ikärajaa sovelletaan maatalousyrittäjään, jonka tämän lain piiriin kuuluva maatalousyrittäjätoiminta jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen.

Lain 8 i §:n 1 ja 2 momentin mukaan eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa 23 vuoden iän täyttämistä edeltävälle ajalle vahvistettu työtulo otetaan huomioon tämän lain voimaantulosta lukien. Siltä osin kuin maatalousyrittäjälle ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettu työtulo otetaan

eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon, se korotetaan vuoden 2004 tasoon 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleen työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella indeksillä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,5, ja siitä laskentahetken tasoon työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella.

Lain 11 §:n 2 momentin mukainen vapaaehtoinen vakuutus vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle maatalousyrittäjälle voidaan myöntää aikaisintaan tämän lain voimaantulopäivästä lukien.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1947 syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus lapsikorotukseen edelleen tämän lain voimaan tullessa olleiden säännösten mukaan.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiselä-

kettä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen työntekijäin eläkelain 4 e §:n ja 19 e §:n mukaan kuitenkin siten, että hänelle myönnetään 63 vuotta täytettyään vanhuuseläke. Yksilöllisenä varhaiseläkkeen edellytyksenä oleva tulevan ajan oikeus määritellään ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen työntekijäin eläkelain 6 a ja 6 b §:n mukaan. Eläkettä laskettaessa noudatetaan tämän lain työkyvyttömyyseläkettä koskevia säännöksiä. Yksilöllinen varhaiseläke muutuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä. Tällöin vanhuuseläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 7 h §:ää.

Lain 8 b §:n 1 momentissa, 8 c §:n 1 momentissa, 8 f §:ssä ja 10 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyt rahamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ministeri *Tarja Filatov*

N:o 638

Laki**yrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 3 ja 5 a §, 5 b §:n 2 momentti sekä 17 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § laissa 1281/2001, 5 a § laeissa 1485/1995 ja 1267/1999, 5 b §:n 2 momentti ja 17 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1485/1995,

muutetaan 1 §:n 3 momentti, 5 §, 5 b §:n 1 momentin 2 kohta, 6, 7, 7 a ja 8 §, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 3 momentti, 11, 13 ja 14 § sekä 17 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laeissa 596/1978, 562/1993 ja 1229/2000, 5 § mainitussa laissa 1485/1995 ja laissa 1060/1997, 5 b §:n 1 momentin 2 kohta mainitussa laissa 1485/1995, 6 § mainitussa laissa 562/1993, 7 § osaksi mainitussa laissa 1485/1995 sekä laeissa 1326/1988 ja 1334/1999, 7 a § mainituissa laeissa 562/1993 ja 1485/1995 sekä laeissa 881/1994 ja 1174/1996, 8 § laissa 669/1985, 9 §:n 1 momentti laissa 1436/1991, 11 § osaksi laissa 656/2000, 13 § mainitussa laissa 881/1994, 14 § laissa 1002/1997 sekä 17 §:n 1 momentti laissa 35/2002, ja

lisätään lakiin uusi 7 b § seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei kuitenkaan koske:

1) yrittäjän toimintaa ennen 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua, eikä toimintaa, joka ei ole sanotun ajankohdan jälkeen yhdenjaksoisesti jatkunut vähintään neljää kuukautta;

2) yrittäjää, jonka 7 §:ssä tarkoitettu vuotuinen työtulo tämän lain alaisesta ansiotyöstä on arvioitava keskimäärin pienemmäksi kuin työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetty rahamäärä kerrottuna kahdellakymmenelläneljällä;

3) ansiotyötä, jonka perusteella yrittäjällä

on oikeus eläkkeeseen muun lain tai julkisen eläkesäännön mukaan;

4) yrittäjän toimintaa, joka on alkanut tai jatkunut sen jälkeen, kun hän on siirtynyt tämän lain mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai vanhuuseläkkeelle; eikä

5) yrittäjän toimintaa sen kalenterikuukauden jälkeen, jona yrittäjä täyttää 68 vuotta.

5 §

Tämän lain mukaan myönnettävät eläkkeet ovat vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, joka voi olla myös kuntoutustuki, sekä työttömyyseläke, osa-aikaeläke ja perhe-eläke.

Yrittäjällä on oikeus kuntoutukseen ja hänelle voidaan myöntää kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotus tai harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Näiden etuuksien saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään, jollei tästä laista muuta seuraa. Yrittäjällä on kuitenkin oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua toimintaansa.

Tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan sovelletaan vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelaisissa säädetään työansioista ja eläkkeeseen oikeuttavasta ajasta. Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 5 §:ää otetaan huomioon vain täydet eläkkeeseen oikeuttavat kuukaudet.

Jos vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä oleva yrittäjä on vakuutettu 11 §:n mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella, tältä ajalta eläkettä karttuu työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitun karttuman mukaan.

5 b §

Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää,

2) että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetty edellytykset kuitenkin siten, että hänen jatkaessaan yrittäjätoimintaansa edellytetään, että hänen jäljellä oleva työtulonsa on vähintään 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rahamäärän suuruinen; ja

6 §

Eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan aika, jonka yrittäjän toiminta on jatkunut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkuun noudattaen kuitenkin soveltuvin osin vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelain 7 c—7 f §:ssä säädetään.

7 §

Eläkkeen perusteena olevan työtulon määrittämistä varten yrittäjälle vahvistetaan työtuloksi se palkka, joka kohtuudella olisi maksettava, jos hänen tämän lain alaista työtään suorittamaan olisi palkattava vastaavan ammattitaidon omaava henkilö, tai se

korvaus, jonka muutoin voidaan katsoa keskimäärin vastaavan sanottua työtä. Vuotuista työtuloa ei kuitenkaan vahvisteta 8 409,40 euroa suuremmaksi.

Vakuutuksen alkaessa eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, osa-aikaeläkettä saavan yrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet työntekijäin eläkelain 7 d §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla lasketusta mainitun lain 4 f §:n 3 momentissa tarkoitettua tämän lain mukaisesta vakiintuneesta ansiotulosta.

7 a §

Eläkkeen perusteena oleva työtulo 53 vuoden iän täyttämiskuukauden päättymiseen saakka saadaan jakamalla sanotulle ajalle vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo 53 vuoden iän ja 68 vuoden iän täyttämiskuukausien päättymisten väliselle ajalle lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. Kunkin kalenterivuoden eläkkeen perusteena oleva työtulo on kyseiselle vuodelle vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen keskimäärä kyseisenä vuotena.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alkamisen ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden päättymisen väliselle ajalle (*tuleva aika*) määrätään siten kuin työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:ssä sekä 7 f §:ssä säädetään. Tämän lain alainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2, 3 ja 6 momentissa sekä mainitun lain 7 d §:n 1 momentissa määritellystä tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin mikä tämän lain alaisten työansioiden osuus on työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2, 10 ja 13 kohdissa mainittujen lakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2 momentin mukaisena tarkasteluaikana.

Jos eläkelaitoksen oikeus vakuutusmaksun

saamiseen on menetetty 12 §:n 6 momentin mukaisesti, vähennetään siltä kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksu on vanhentunut, 1 ja 2 momentin mukaan laskettavaa eläkkeen perusteena olevaa työtuloa ottaen huomioon saamatta jääneet vakuutusmaksut siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Eläkkeen perusteena olevaa työtuloa 1 ja 2 momentin mukaisesti laskettaessa tämän lain mukaisiin työtuloihin rinnastetaan työntekijäin eläkelain 6 a §:n 2 momentissa säädetty osuus mainitun pykälän 1 momentissa lueteltujen etuuskien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista ja mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettujen jatkokarttuman perusteena oleva työtulo. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos työntekijäin eläkelain 6 a §:ssä mainittujen etuuskien perusteena olevat työ- ja ansiotulot taikka jatkokarttuma otetaan huomioon mainitun lain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) mukaista eläkettä laskettaessa.

7 b §

Eläketurvakeskus voi antaa eläkelaitoksille ohjeita 7 ja 7 a §:n soveltamisesta.

8 §

Vanhuuseläke myönnetään 63 vuotta täytäneelle yrittäjälle sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa eläkkeen hakemista, jollei eläkkeen lykkäämisestä tai varhentamisesta muuta johdu. Vanhuuseläkkeen tai varhennettun vanhuuseläkkeen aikana 11 §:n nojalla vakuutetusta yrittäjätoiminnasta kertynyt eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

9 §

Yrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan vahvistetusta työtulosta soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia maksuprosentteja. Ministeriö vahvistaa vuosittain maksuprosentin, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukai-

sen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista, kun työntekijäin eläkelain 12 b §:n mukaista 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotetun vakuutusmaksun osuutta ei oteta huomioon. Yrittäjän 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien maksuprosentiksi vahvistetaan kuitenkin edellä tarkoitettu prosenttimäärä lisättynä yhtä monella prosenttiyksiköllä kuin työntekijäin eläkelain 12 b §:ssä tarkoitettu 53 vuotta täyttäneiden työntekijäin eläkemaksu ylittää sitä nuorempien työntekijäin eläkemaksun.

10 §

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon eläketurvaa, joka perustuu ennen 1 päivää tammikuuta 2001 voimassa olleeseen 11 §:n 1 momenttiin. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin eläkkeisiin luetaan kuitenkin mainitun lainkohdan mukaisiin eläkkeisiin työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

11 §

Vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle yrittäjälle tai sellaiselle yrittäjälle, jonka työtulo on 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa edellytettyä pienempi, mutta joka muutoin täyttää tässä laissa säädetty edellytykset, voidaan sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin myöntää tämän lain mukainen vakuutus. Vakuutusta ei kuitenkaan myönnetä takautuvasti.

13 §

Vahvistetut työtulot sekä 7 §:n 1 momentissa säädetty rahamäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä säädetään.

14 §

Edellä 1 §:n 5 momentissa tarkoitettuun eläketurvakeskuksen päätökseen sekä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuun eläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta ja päätöksen

poistamista siten kuin työntekijäin eläkelaisa säädetään.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 d, 4 f—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6 a ja 7 b §:ssä, 7 e §:n 2 ja 3 momentissa, 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen. Kuitenkin sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- tai perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, lasketaan ennen tämän lain voimaantuloa 7 a §:n mukaan työeläkelisään oikeuttavien etuuksien perusteella karttunut eläkeoikeus soveltuvin osin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaan. Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet työeläkelisän laskemisesta. Näin laskettu työeläkelisä korotetaan vastaamaan laskentahetkeä työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella.

Lain 1 §:n 3 momentin 5 kohtaa sovelletaan yrittäjän toimintaan, joka jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen ja joka jatkuu lain voimaantuloa edeltävä aika mukaan lukien yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleeeseen vakuuttamattajättämishakemukseen sovelletaan yrittäjien eläkelain 3 §:ää ja työntekijäin eläkelain 8 §:ää sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Yrittäjä voidaan kuitenkin tällöin jättää vakuuttamatta ainoastaan tämän lain voimaantuloa edeltävältä ajalta. Jos päätös yrittäjän vakuuttamatta jättämisestä on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ei yrittäjä ole velvollinen ot-

tamaan vakuutusta aikaisemmin kuin 1 päivästä tammikuuta 2007 lukien, jos vakuuttamatta jättämisen perusteet säilyvät siihen asti ennallaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, työkyvyttömyyseläkkeen aikana hatjotetusta yrittäjätoiminnasta karttuu uutta eläkettä työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti, jos kysymyksessä on täysi työkyvyttömyyseläke, ja mainitun lain 5 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti, jos kysymyksessä on osatyökyvyttömyyseläke, tämän lain voimaantuloa lukien ja yrittäjätoiminnasta näin kertynyt eläke myönnetään työntekijäin eläkelain 4 §:n 6 momentin mukaan, vaikka työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 6 §:n 1 momentissa säädettyä 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen yrittäjän tämän lain piiriin kuuluvaan yrittäjätoimintaan, joka jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen. Samassa lainkohdassa tarkoitettua 68 vuoden ikärajaa sovelletaan yrittäjään, jonka yrittäjätoiminta jatkuu lain voimaan tullessa tai alkaa sen jälkeen.

Lain 7 a §:n 1 ja 2 momentin mukaan eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa 23 vuoden iän täyttämistä edeltävälle ajalle vahvistettu työtulo otetaan huomioon tämän lain voimaantuloa lukien. Siltä osin kuin yrittäjälle ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettu työtulo otetaan eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon, se korotetaan vuoden 2004 tasoon 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleen työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella indeksillä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin on 0,5, ja siitä laskentahetken tasoon työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella.

Lain 11 §:n mukainen vapaaehtoinen vakuutus vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle yrittäjälle voidaan myöntää aikaisintaan tämän lain voimaantuloa lukien.

Jos yrittäjä on järjestänyt itselleen 11 §:n 1 momentin mukaisen eläketurvan, sellaisena kuin mainittu lainkohta oli voimassa ennen 1 päivää tammikuuta 2001, ja mainittuun jär-

jestelyyn liittyy 62 vuotta alempi eläkeikä, on yrittäjällä oikeus saada 31 päivään joulukuuta 2004 jatkuvaan yrittäjätoimintaan liittyvä vähimmäisturvan mukainen eläkkeensä 62 vuotta alemmassa, kuitenkin aikaisintaan 60 vuoden eläkeiässä. Myönnettäessä tämän lain mukainen eläke 62 vuotta alemmassa eläkeiässä, eläke myönnetään siten vähennettynä kuin sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa työeläkelakien mukaista vähimmäisturvaa vastaavan vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa määrätään.

Sen estämättä, mitä 1 §:n 3 momentin 4 kohdassa säädetään, tämä laki ei koske edellä 9 momentissa tarkoitettua yrittäjää, jolle myönnetään tämän lain mukainen eläke 62 vuotta alemmassa eläkeiässä.

Sellaiseen 9 momentissa tarkoitettun järjestelyn piiriin kuuluvaan yrittäjään, joka on täyttänyt 65 vuotta alemman eläkeiän ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1947 syntyneellä yrittäjällä on

oikeus lapsikorotukseen edelleen tämän lain voimaan tullessa olleiden säännösten mukaan.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä yrittäjällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen työntekijäin eläkelain 4 e ja 19 e §:n mukaan, kuitenkin siten, että hänelle myönnetään 63 vuotta täytettyään vanhuuseläke. Myös yksilöllisen varhaiseläkkeen edellytyksenä oleva tulevan ajan oikeus määritellään ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen työntekijäin eläkelain 6 a—6 b §:n mukaan. Eläkettä laskettaessa noudatetaan tämän lain työkyvyttömyyseläkettä koskevia säännöksiä. Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä. Tällöin vanhuuseläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 7 h §:ää.

Lain 7 §:n 1 momentissa säädetty rahamäärä vastaa vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ministeri Tarja Filatov

N:o 639

L a k i**kansaneläkelain muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 22 a §, 26 §:n 6 momentti ja 39 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 22 a § laeissa 564/1993, 1548/1993, 886/1994, 1271/1999, 724/2001 ja 633/2002, 26 §:n 6 momentti laissa 1491/1995 ja 39 a § mainitussa laissa 564/1993 ja laissa 981/1994, sekä

muutetaan 20 §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentin 2 kohta, 26 §:n 2 ja 3 momentti, 31 §:n 2 momentti, 39 §:n 5 momentti ja 43 a,

sellaisina kuin ne ovat, 20 §:n 1 momentti laeissa 670/1985, 837/1998 ja 70/2002 sekä mainitussa laissa 633/2002, 22 c §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentin 2 kohta sekä 26 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1271/1999, 26 §:n 3 momentti laissa 1491/1995, 31 §:n 2 momentti laissa 979/1996, 39 §:n 5 momentti laissa 837/1998 ja 43 a § mainitussa laissa 564/1993 sekä laeissa 827/1996 ja 1368/1999, seuraavasti:

20 §

Kansaneläkkeenä maksetaan:

1) vanhuuseläkettä 65 vuotta täyttäneelle tai varhennettua vanhuuseläkettä 62 vuotta täyttäneelle henkilölle, viimeksi mainitulle siten alennettuna kuin 25 a §:n 2 momentissa säädetään; kuitenkin henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä 62 vuoden iässä;

2) työkyvyttömyyseläkettä;

a) työkyvyttömälle henkilölle, joka on 65 vuotta nuorempi, alle 20-vuotiaalle kuitenkin vain 39 §:n 4 momentissa säädetyin edellytyksin; tai

b) kuntoutustukena 22 §:n 1 momentissa ja

22 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa työkyvyttömälle henkilölle, joka on 65 vuotta nuorempi; tai

3) työttömyyseläkettä 22 c §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa ennen vuotta 1950 syntyneelle 60 vuotta, mutta ei vielä 65 vuotta täyttäneelle pitkäaikaisesti työttömälle henkilölle, joka ei saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä.

22 c §

Oikeus 20 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaiseen työttömyyseläkkeeseen on pitkäaikaisesti työttömällä vakuutetulla edellyttäinen, että:

2) hän esittää työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaan ole enää oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen päivärahaan; ja että

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Työttömyyseläkettä ei kuitenkaan makseta:

2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään työntekijäin eläkelain 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän; eikä

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon seuraavia eläkkeeseen sisältyviä korotuksia tai eläkekertymiä:

1) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta;

2) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) 5 §:n mukaista korotusta;

3) työntekijäin eläkelain 7 g §:n mukaista tai sitä vastaavaa eläkkeen korotusta;

4) työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista tai sitä vastaavaa eläkekertymää taikka vanhuuseläkkeen aikaista työssä karttunutta eläkettä;

5) valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta; eikä

6) 68 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta; saman lain 5 a §:n 2 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys otetaan kuitenkin tulona huomioon.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan tämän lain mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä saavan henkilön mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 63 vuotta täytettyään.

31 §

Eläkelaitos voi kahden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, josta eläke on lakkautettu, määrätä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen jälleen aloitettavaksi joko hakemuksen tai hyväksymänsä selvityksen perusteella. Eläke voidaan tällöin määrätä takautuvasti maksettavaksi siltä ajalta, jona eläke on ollut lakkautettuna, tai sen osalta.

39 §

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaa työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos henkilö on tullut työkyvyttömäksi työttömyyseläkettä saadessaan. Samoin 63 vuotta täyttäneelle henkilölle voidaan myöntää työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan siitä lukien, kun hänelle on myönnetty työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön mukainen vanhuuseläke.

43 a §

Jos henkilö on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta tai julkisesta työvoimapaivärahasta annetun lain (1295/2002) mukaista koulutustukea tai sairauden, vian tai vamman vuoksi sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, takautuvasti maksettava eläke on pidätettävä kansaneläkelaitokselle tai suoritettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

Eläke maksetaan työttömyyskassalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 11 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tämän lain 20 §:n 1 momentin 1 kohdan estämättä ennen vuotta 1945 syntyneellä henkilöllä on oikeus varhennettuun vanhuus-

eläkkeeseen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevan kansaneläkelain mukaan.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaan.

Tämän lain 26 §:n 2 momenttia sovellettaessa tuloksi ei oteta työntekijäin eläkelain

tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan 5 a §:n 1 momentin mukaista tai sitä vastaavaa korotusta, jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevaan kansaneläkkeeseen sovelletaan kansaneläkelain 26 §:n 3 ja 6 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Tarja Filatov

N:o 640

Laki

perhe-eläkelain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 9 b §:n johdantokappale, 13 §:n 2 momentti, 15 b §:n 3 momentin 12 ja 13 kohta, 21 §:n 4 momentti ja 26 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 9 b §:n johdantokappale, 13 §:n 2 momentti ja 26 §:n 2 momentti laissa 982/1994, 15 b §:n 3 momentin 12 ja 13 kohta laissa 1195/2002 ja 21 §:n 4 momentti laissa 982/1996, sekä

lisätään 15 b §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 105/1982, 54/1985, 916/1998, 683/2002, 1030/2002 sekä mainitussa laissa 1195/2002, uusi 14—17 kohta seuraavasti:

9 b §

Leskellä on oikeus jatkoeläkkeeseen edellyttäen, ettei hän saa kansaneläkelain mukaisista työkyvyttömyys-, työttömyys-, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä eikä ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä:

13 §

Lesken oikeus jatkoeläkkeeseen lakkaa, kun hänelle myönnetään kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyys-, työttömyys-, vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke taikka ulkomailta maksettava vastaava eläke. Lesken oikeus 9 b §:n 1 kohdan mukaan maksettavaan jatkoeläkkeeseen lakkaa myös, kun hänellä ei enää ole huollettavanaan lapseneläkkeeseen oikeutettua 16 vuotta nuorempaa lasta.

15 b §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoi-
 tetut tulot*):

12) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeiden ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) 5 §:n mukaista korotusta;

13) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea;

14) työntekijäin eläkelain 7 g §:n mukaista tai sitä vastaavaa eläkkeen korotusta;

15) työntekijäin eläkelain 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista tai sitä vastaavaa eläkekertymää;

16) valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta; eikä

17) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja

korvausta, jos Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu, sekä 2—5, 7—9 ja 11 kohdassa etuoikeutetuiksi tuloiksi säädettyjä etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

21 §

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen, jos hän saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, työttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä. Mainittua eläkettä saavalle leskelle maksetaan kuitenkin alkueläkettä se määrä, jolla alkueläke olisi suurempi kuin mainittu eläke, asumistuki ja ylimääräinen rintamalisä. Eläkkeeseen kuuluvana ei tällöin pidetä kan-

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

saneläkelain 30 a §:n mukaista eläkkeensaajien hoitotukea eikä rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

26 §

Oikeus jatkoeläkkeeseen lakkaa, jos leskelle myönnetään kansaneläkelain mukainen vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke taikka ulkomailta maksettava vastaava eläke. Jatkoeläkettä ei makseta samalta ajalta, jolta leski saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Ministeri *Tarja Filatov*

N:o 641

L a k i

eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 6 §:n 2 momentin 11 ja 12 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 2 momentin 11 kohta laissa 985/1994 ja 6 §:n 2 momentin 12 kohta laissa 915/1998, sekä

lisätään 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 112/1982, 56/1985, 590/1986, 127/1988, 473/1991, 981/1996, 1421/2001 ja 684/2002 sekä mainituissa laeissa 985/1994 ja 915/1998, uusi 13 kohta, seuraavasti:

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoikeutetut tulot*):

11) vammaistukilain (124/1988) mukaista vammaistukea;

12) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) 5 §:n mukaista korotusta; eikä

13) edellä 2, 3, 3 a, 4, 4a, 5, 5 a, 5 b sekä 6—11 kohdassa etuoikeutetuiksi tuloiksi säädettyjä etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tarja Filatov*

N:o 642

L a k i**kuntoutusrahalain 7 ja 18 §:n muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 7 §:n 1 momentti ja 18 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 18 §:n 3 momentti laissa 1065/1994, seuraavasti:

7 §

Kuntoutusrahan maksamisen esteet

Kuntoutusrahaan ei ole oikeutta henkilöllä, joka:

- 1) ei ole täyttänyt 16 vuotta;
- 2) on täyttänyt 68 vuotta, tätä seuraavan kalenterikuukauden alusta;
- 3) saa varhennettua vanhuuseläkettä tai vanhuuseläkettä kansaneläkelain (347/1956) nojalla; tai
- 4) saa varhennettua vanhuuseläkettä tai vanhuuseläkettä alle 68 vuoden ikäisenä työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen nojalla.

18 §

Yhteensovitus

 Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti vanhuuseläkettä tai korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, maksetaan eläke tai korvaus samalta ajalta suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta kansaneläkelaitokselle, ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 39 §:n 7 momentissa ja työntekijäin eläkelain 4 d §:n 6 momentissa säädetään.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 mikuuta 2005.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Tarja Filatov*

N:o 643

Laki

sairausvakuutuslain 15 ja 27 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 15 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 73/2002, ja
lisätään 27 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 471/1981, 595/1985, 1500/1995 ja 832/1996, uusi 7 momentti, seuraavasti:

15 §

Päivärahaa suoritetaan enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana vakuutettu täyttää 68 vuotta taikka jota seuraavan kuukauden alusta lukien vakuutettu alkaa saada työttömyyseläkettä.

27 §

Edellä 4 momentissa tarkoitettua päivärahan ensisijaisuusaikaa ei vahvisteta, jos vakuutettu on täyttänyt 63 vuotta 19 §:n 3

momentissa tarkoitettun enimmäissuoritusajan 150 suorituspäivän täytyessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Lain 15 §:n 4 momenttia sovelletaan työkyvyttömyyteen, joka kohdistuu lain voimassaoloaikaan. Jos vakuutettu oli työkyvytön lain voimaan tullessa, lain voimaantuloa välittömästi edeltänyt yhdenjaksoinen työkyvyttömyys otetaan huomioon määrättäessä lain 19 §:n 1 ja 2 momentin mukaista omavastuu-aikaa ja laskettaessa 19 §:n 7 momentin mukaisia suorituspäiviä.

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tarja Filatov*

L a k i**valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta**

Annettu Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tässä laissa säädetään alle kolmivuotiaan lapsen hoidon ja opintojen ajalta suoritettavasta etuudesta. Etuus maksetaan muuta eläkettä kuin osa-aikaeläkettä myönnettäessä:

- 1) työntekijäin eläkelain (395/1961);
- 2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962);
- 3) taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985);
- 4) merimieseläkelain (72/1956);
- 5) yrittäjien eläkelain (468/1969);
- 6) maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969);
- 7) valtion eläkelain (280/1966);
- 8) kunnallisen eläkelain (659/2002);
- 9) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966);
- 10) ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain (521/1969);
- 11) kansaneläkelaitoksen eläkesäännön; tai
- 12) Suomen Pankin eläkesäännön nojalla.

2 §

Oikeus etuuteen on vanhemmalla, joka alle kolmivuotiaan lapsensa hoitamisen vuoksi on estynyt tekemästä ansiotyötä ja saa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (797/1992) mukaista tukea. Etuuden perusteena on 500 euroa kuukautta kohden, ei kuitenkaan ajalta, jolta vanhemmalla on oikeus työntekijäin eläkelain 6 a §:n 3 momentin tai sitä vastaavan muun 1 §:ssä säädetyn lain tai eläkesäännön mukaiseen jatkokarttumaan. Etuuteen on oikeus sillä vanhemmalla, joka on saanut vanhempainrahaa pitemmän ajan, jos vanhemmat eivät muuta ilmoita. Tarkemmat säännökset etuuden saamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Oikeus etuuteen on enintään viideltä vuodelta korkeakoulu- tai ammattitutkintoon johdaneiden opintojen perusteella henkilöllä, joka saa opintotukilain (65/1994) mukaista opintotukea. Etuuden perusteena on 500 euroa kuukautta kohden. Tarkemmat säännökset laskennallisen opintorahan vaikutuksesta etuuden määrää laskettaessa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Etuuden saamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on 1 §:ssä tarkoitetun lain tai eläkesäännön mukaisia ansiotuloja yhteensä vähintään 12 000 euroa.

Etutta ei kuitenkaan kerry sellaiselle henkilölle, joka saa 1 §:ssä mainitussa laissa tai eläkesäännössä tarkoitettua eläkettä.

5 §

Etutta karttuu 1/8 prosenttia kalenterikuukautta kohden 2 ja 3 §:ssä mainitusta perusteesta. Etuuden laskee ja suorittaa 1 momentissa tarkoitetun lain mukaista eläketurvaa hoitava työntekijäin eläkelain 10 d §:n mukainen eläkelaitos myöntämänsä etuuden alkamishetkestä lukien, ei kuitenkaan aikaisemmasta ajankohdasta kuin siitä, jolloin eläkkeen hakija on suorittanut loppututkinnon tai valmistunut ammattiin tai 2 §:ssä tarkoitettu lapsi on täyttänyt kolme vuotta. Jos 1 momentissa tarkoitetun lain mukaista eläketurvaa hoitavia eläkelaitoksia on samanaikaisesti kaksi tai useampia, tämän lain mukaisen etuuden suorittaa se eläkelaitos, jossa eläketurva on järjestetty pääasiallisen ansiotyön perusteella.

6 §

Lapsen vanhemman on 2 §:ssä tarkoitetun etuuden määräämistä varten ilmoitettava kotihoitontukea koskevassa hakemuksessaan Kansaneläkelaitokselle, onko hän estynyt tekemästä ansiotyötä alle kolmivuotiaan lapsen hoidon vuoksi. Eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen pyynnöstä hakijan on lisäksi esitettävä tarvittaessa selvitys siitä, että hän täyttää etuuden saamisen edellytykset.

Oppilaitosten on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle 3 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen suorittamisesta siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava Eläketurvakeskukselle etuusasian ratkaisemiseksi välttämättömät, hallussaan olevat 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

7 §

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla suorittamaan etuuteen noudatetaan soveltuvin osin, mitä 1 §:ssä tarkoitetussa laissa tai eläkesäännössä säädetään asian käsittelystä, päätöksen antamisesta, eläkkeen maksamisesta ja takaisinperinnästä, tietojen saannista ja luovutuksesta sekä muutoksenhakumenettelystä. Eläketurvakeskus antaa hakijalle työntekijäin eläkelain 10 a §:ssä tarkoitetulla tavalla pyynnöstä päätöksen 2—4 §:ssä tarkoitetuista edellytyksistä.

8 §

Tämän lain mukaisista etuuksista Eläke-

Naantalissa 27 päivänä kesäkuuta 2003

turvakeskukselle ja eläkelaitoksille aiheutuvien menojen ja kulujen peittämiseksi on valtion varoista vuosittain suoritettava Eläketurvakeskukselle sen hakemuksesta sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukainen korvaus. Eläketurvakeskus hyvittää valtiolta saatuja varoja eläkelaitoksille edellä mainittujen sosiaali- ja terveysministeriön perusteiden mukaisesti.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada korvaus 6 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksesta.

9 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tämän lain mukaiseen etuuteen on oikeus 2 §:ssä tarkoitettulta ajalta tämän lain voimaantulosta lukien. Opintojen ajalta on oikeus tämän lain mukaiseen etuuteen niiltä opintoviikoilta, jotka on suoritettu tämän lain tultua voimaan.

Tämän lain 2 ja 3 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat vuodelle 2002 vahvistettua työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin 1 virkkeen mukaista indeksilukua, sellaisena kuin se on voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004. Rahamäärät muutetaan laskentahetken tasoon siten, että ne korotetaan vuoden 2004 tasoon edellä mainitulla indeksillä ja siitä laskentahetken tasoon työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Tarja Filatov*

JULKAISUA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 634—644, 5 1/2 arkkia